RAEPOSITIONVM GRAECARVM
CHARTIS AEGYPTIIS VSV
QVAESTIONES SELECTAE.

DISSERTATIO PHILOLOGICA

QVAM

AD SVMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

RITE IMPETRANDOS

AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM

ORDINIS

VNIVERSITATIS FRIDERICIAE GVILELMIAE RHENANAE

CONSENSV ET AVCTORITATE

SCRIPSIT

GUALTHERUS KUHRING

RHENANVS.

BONNAE

TYPIS CAROLI GEORGI TYPOGRAPHI ACADEMICI

MDCCCCVI.

DE DISSERTATIONE
PROBANDA AD ORDINEM PHILOSOPHORVM RETTVLIT

A. BRINKMANN P. P. O.

EXAMEN RIGOROSVM HABITVM EST DIE II. MENSIS
AVGVSTI MCMV.

PARENTIBVS

S.

Conspectus Papyrorum.

Alex. (Botti)	= Papyrus Ptolémaiques du Musée d'Alexandrie par G. Botti (Bulletin de la société archéologique d'Alexandrie N. 2. Alex. 1899 p. 65 ss.).
Amh.	= The Amherst Papyri ed. by Grenfell and Hunt Part II. London 1901 (P. I fragm. theol. continet).
Ashmol.	= On new papyrus-fragments from the Ashmolean Museum at Oxford (Trans. Roy. Irish Acad. 31 (1898) pp. 197–208).
BGU	= Ägyptische Urkunden aus den Königl. Museen zu Berlin. Griech. Urkunden. Berlin 1892 ss. (I—IV 3).
Cairo	= Greek papyri from the Cairo Museum together with papyri of Roman Egypt from American collections ed. by E. J. Goodspeed (The Univ. of Chicago, the decenn. publ. V).
CPR	= Corpus papyrorum Raineri. Vol. I ed. C. Wessely. Wien 1895.
Dresd.	= C. Wessely, Die griech. Papyri Sachsens (Ber. d. Sächs. Ges. d. Wiss. phil.-hist. Kl. 1885 p. 237 ss.).
Fay.	= Fayûm towns and their papyri, ed. by Grenfell, Hunt, Hogarth. London 1900.
Genf.	= Les Papyrus de Genève, transcrits et publiés par Jules Nicole. Pap. grecs. Actes et lettres. I 1. 2, Genève 1896. 1900.
Grenf. I	= An alexandrian erotic fragment and other greek papyri chiefly ptolemaic ed. B. P. Grenfell, Oxford 1896.
Grenf. II	= Greek papyri, second series, edit. by B. P. Grenfell and Hunt. Oxford 1897.
Hawara	= Hawara Biahmu and Arsinoe ed. W. M. Flinders Petrie. London 1889.
Hernals	= Papyri des Louvre und der Bibl. Nationale ed. K. Wessely (I. Teil Jahresbericht d. Gymnas. zu Hernals 1888/89. II. Teil 1889/90).
Keny.	= Greek Papyri in the British Museum ed. by F. G. Kenyon. Vols. I and II. London 1893. 98.

Lips. = Griech. Papyri zu Leipzig, herausg. v. L. Mitteis (Archiv II p. 259—272 n. 1—5; P Lips. 13 Archiv III 106; P. Lips. 598 ib. p. 175).

Lugd. = Papyri graeci Musei antiquarii publ. Lugduni-Batavi ed. C. Leemans tom. I 1843. II 1885.

Magd. = Papyrus de Magdôla, par Pierre Jouguet et Gustave Lefèbvre (Bull. Corr. Hell. 26 (1902) p. 1 ss. p. 95 ss. 27 (1903) p 174 ss.).

pap. mag. = Griech. Zauberpapyri von Paris u. London, herausg. v. W. Wessely (Denkschr. d. k. k. Akademie d. Wiss. in Wien, phil.-hist. Kl. Bd. 36; 1888).

nov. pap. mag. = Neue Griech. Zauberpapyri, herausg. v. Wessely (ibid. Bd. 42; 1894).

Oxyrh. = The Oxyrhynchos Papyri ed. by Grenfell and Hunt, London 1898—1904. (I—IV).

Paris. = Les Papyrus Grecs du Musée du Louvre par W. Brunet de Presle et E. Egger (Notices et extraits des manuscrits de la bibliothèque impériale XVIII 2).

Petr. = The Flinders Petrie Papyri ed. by John P. Mahaffy (Royal Irish Acad. „Cunningham Memoirs" VIII Dublin 1891, IX 1893).

Rev. L. = Revenue Laws of Ptolemy Philadelphus ed. by Grenfell, with an introd. by Mahaffy, Oxford 1896.

Taur. = Papyri Graeci regii Taurinensis Musei Aeg. ed. atque ill. ab Amadeo Peyron. I. 1826. II. 1827.

Tebt. = The Tebtunis Papyri ed. by Grenfell, Hunt, Smyly. London 1902.

Vat. = Papyri greci del Museo Britannico di Londra e della bibl. Vat. trad. ed ill. da Bern. Peyron (Mem. della Reale Acad. delle scienze di Torino Serie II t. III. Torino 1841).

Wess. Fay. = Die Pariser Papyri des Fundes von El Fayûm, herausg. v. Wessely (Denkschr. d. k. k. Ak. d. Wiss. in Wien, phil.-hist. Kl. Bd. 37; 1889).

Wilck. Act. = U. Wilcken, Aktenstücke aus d. kgl. Bank zu Theben (Abhandl. d. Berl. Akad. 1886).

Zois = Papyri greco-egizi di Zoide dell' Imp. R. mus. di Vienna, ed. A. Peyron 1826.

Conspectus librorum

qui de praepositionibus posterioris Graecitatis scripti sunt.

Über den Sprachgebrauch des Aristoteles (Beobachtungen über die Präpositionen) v. Rudolf *Eucken*, Berl. 1868.

Über den Sprachgebrauch des Theophrast, v. Dr. Wilh. *Müller* (Progr. d. Fürstl. Gymn. zu Arnstadt 1878).

Die Präpositionen bei Polybius, v. Fr. *Krebs*, Würzburg 1882 (Beiträge zur histor. Syntax der griech. Sprache, herausg. v. M. Schanz, Heft 1).

Quaestiones Polybianae (De praepositionibus) scr. M. *Thiemann*. Dissert. inaug. Halle 1872.

De Polybii dicendi genere scr. Joh. *Stich*. Diss. inaug. Erlangen 1880 (= Acta seminarii philologici Erlangensis II p. 141 ss.).

Die präpositionsartigen Adverbia bei Polybius, v. Fr. *Krebs* (Progr. des Kgl. neuen Gymn. zu Regensburg 1882).

Die Präpositionsadverbia in der späteren histor. Gräcität, v. Fr. *Krebs*. Progr. München 1884.

Der substantivierte Infinitiv abhängig von Präp. und Präpositions-Adverbien in der *histor. Gräcität* (Herodot-Zosimus), v. Fr. *Krapp*. Inaug. diss. Heidelberg 1892.

Sermo Graecus, quo senatus populusque Romanus magistratusque populi Romani usque ad Tiberii Caesaris aetatem in *scriptis publicis* usi sunt examinatur, scr. *Paulus Viereck*. Göttingen 1888 (De praep. p. 63 ss.).

De *sermone* Graeco volgari Pisidiae Phrygiaeque meridionalis scr. Jo. *Compernass*. Diss. Bonn. 1895 (de usu praep. p. 43 ss.).

Quaestionum de Dionysii Halicarnasensis usu praeposit. specimen I, scr. Aug. *Tegge*. Diss. Gryphiswald. 1876.

De Flavii Josephi elocutione observationes criticae scr. Guil. *Schmidt* (Fleckeis. annal. suppl. XX 1894, de praep. p. 388 ss.).

De Arriani dicendi genere scr. Aug. *Boehner* (Diss. Erlang. 1885 = Acta Erlangensia IV de praep. p. 39 ss.).

De dictione Polyaenea scr. Theod. *Malina*. Diss. Berolin. 1854 (de praep. p. 73 ss.).

De praepositionum usu Appianeo scr. Fr. *Krumbholz*. Diss. Jen. 1885.

De Appiani elocutione scr. Godofr. *Kratt*, Baden 1886 (de praep. p. 52 s.).

Die Präpositionen bei M. Aurelius Antoninus, v. Ferd. *Spohr*. Cassel 1890. Diss. Erlang.

De Antonino Liberali scr. Fr. *Blum*. Diss. Frisingae 1892 (de praep. p. 14 ss.).

De Antonino Liberali scr. Eugenius *Oder*. Diss. Bonn. 1886 (de praep. p. 38 ss).

Sprachliche Untersuchungen zu den Dialexeis des Maximus v. Tyrus, v. Karl *Dürr* (Philol. Suppl. VIII 1901).

Die Präpositionen bei Pausanias, v. Anton *Rüger*. Diss. Erlang. Bamberg 1889.

De praepositionis ὑπέρ apud Pausaniam periegetam usu locali, scr. Ed. *Reitz*. Diss. Friburg. 1891.

De ἐπί praepositionis apud Pausaniam periegetam vi et usu, scr. Ul. *Schaarschmidt*. Lips. 1873.

Zum Sprachgebrauch der Oppiane (Präpositionen vor Nomina und in der Verbalkomposition), v. Karl *Preuss*. Liegnitz 1880.

De praepositionum κατά et ἀνά usu Lucianeo Part. I, scr. Carolus *Przybilla*. Diss. Regim. 1883.

Grammatica quam Lucianus in scriptis suis secutus est cum antiquorum Atticorum ratione comp. A. *du Mesnil*, Gymn.-Progr. Stolp 1867 (De praeposit. p. 30 ss.).

Die Syntax des Historikers Herodian, v. Phil. *Schmidt*. I. Teil, Die Präpositionen. Gymn.-Progr. Gütersloh 1891.

Der Gebrauch der Präpos. bei dem Historiker Herodian, v. Karl *Krause*. I. Teil, Frequenz. σύν und μετά (statistisch-lexikalische Studie). Gymn.-Progr. Strehlen. Breslau 1893.

De usu praepositionum Plotiniano quaestiones, scr. Eugen. *Seidel*. Diss. Viadrin. 1886.

Die Briefe des Bischofs Synesius von Kyrene. Ein Beitrag zur Geschichte des Attizismus im IV. und V. Jahrh. v. Wilh. *Fritz*. Leipzig 1898 (Die Präpositionen p. 135—168).

De Marci diaconi vita Porphyrii episcopi Gazensis, scr. Aug. *Nuth*. Diss. inaug. Bonn. 1897 (praep. p. 52 ss.).

De praepositionibus Zosimi quaestiones scr. *Jakkola*. Diss. acad. Arctopoli 1903.

De praepositionum usu Procopiano scr. Jo. *Scheftlein*. Gymn.-Progr. Regensburg 1893.

Philogelos Heroclis et Philagrii facetiae ed. A. *Eberhard*. Berol. 1869 (praep. p. 65 s.).

Der *Atticismus* in seinen Hauptvertretern von Dionys v. Halicarnass bis auf den zweiten Philostratus, v. W. *Schmid*. I—V. Stuttgart 1887—1897.

Beiträge zur Lehre von den griechischen Präpositionen v. Tycho *Mommsen*. Berlin 1895.

Chartae Graecae his potissimum temporibus in Aegypto repertae adhuc maxime propter res, quas continent, virorum doctorum studia excitarunt. Ut mittam quae ad historiam litterarum pertinent, etiam epistulae et instrumenta publica et privata, quae fere innumerabilia exstant, ad quaestiones quam difficillimas impellebant. Quo factum est, ut valde posthaberetur altera pars muneris philologici, observationem dico sermonis. Qui tamen eam sibi proponebant, imprimis sonorum et formarum rationem habebant[1]). De syntaxi usque ad hunc diem duae unius F. Voelkeri dissertationes exstant, quarum prima de accusativo, altera de articulo agitur[2]). Operae igitur pretium mihi visum est, in hoc campo adhuc fere neglecto vires exercere. Praepositionum autem studium mihi primum se obtulisse non mirabitur, qui reputaverit quam late earum in posteriore Graecitate pateat usus[3]). Neque vero solum aliarum constructionum partes explent praepositiones sed ipsae quoque inter se mutant atque variant significationes. Quod nescio an dilucidius illustretur non unam alteramve praepositionem adumbrando, sed similia atque vicina communiter tractando, ne quae arte cohaereant, inopportune distrahantur. Primo igitur capite ostendere conabor, in recentiorum sermone persaepe praepositiones usurpari, ubi ad significandam rationem qua nomina inter se coniungantur vetustioribus casus

---

1) Ita praeter ceteros: Mayser, Gramm. d. griech. Papyri, Heilbronn 1898. — K. Dieterich, Untersuch. zur Geschichte d. griech. Sprache. Leipz. 1898 (Byz. Archiv I).

2) Papyror. Graec. syntaxis specimen (de accusativo). Dissert. Bonn. 1900. — Syntax d. griech. Papyri I, Der Artikel. Progr. N. 433 des Realgymn. zu Münster i. W. 1903.

3) Cf. Krebs, Die Präposit. bei Polybius. Würzburg 1882, p. 5 (= Schanz, Beiträge I).

simplex sufficiebat. Hoc accusativi vice saepe fieri Voelkerus pluribus iam locis dissertationis supra commemoratae (cf. e. g. p. 12; 17; 22.) illustravit, ego de genetivo uberius disserere constitui. Alterum quoque caput ad genetivum spectat, neque vero e nominibus pendentem, sed qui genetivus pretii dictus apud verba emendi et sim. usurpatur. Deinde congessi tertio capite praepositiones instrumentalem quem dicunt explicantes, quo usu saepius a veterum sermone pedestri posteriores longe recedunt. Quomodo ἄνευ et πλήν in dies magis aliis praepositionibus, quae et ipsae varie inter se partes mutant, demoveantur, quarto capite demonstratur. Inde non multum abest peculiaris quaedam praepositionis ἀπό significatio quinta dissertationis parte explicata, qua bene intellegi potest, quanti momenti praepositionum usus etiam ad res explicandas sit, id quod nuper Gradenwitzius sermonis iuridici exemplis illustravit[1]).

1) L'importanza delle preposizioni nel linguaggio giuridico (bull. dell' istituto di diritto Romano, ann. IX fasc. III—V p. 98).

I.

Nomina praepositionibus inter se coniuncta.

Genetivus simplex e substantivo pendens nomina ita coniuncta aliquo modo inter se cohaerere, ut apud veteres (Kuehner-Gerth II § 414), ita apud recentiores indicat. Ratio autem coniunctionis nonnunquam iam in antiquiorum sermone, saepissime in κοινῇ dialecto in dies magis praepositionibus adhibitis illustrabatur.

§ 1.

Praepositio ἀπό simplicis genetivi vice *auctorem aut subiectum* unde quid fiat designat, verbi autem vim hic magni momenti esse non silentio praetereundum videtur. (cf. p. 36).

τῶν ἀπὸ σοῦ δικαίων τύχω BGU II 515 (193 p. C.) τυχεῖν καὶ τῆς ἀπὸ σοῦ εὐεργεσίας Amh. II 77 (139 p. C.) ὅπως τύχω τῆς ἀπὸ σοῦ δικαιωδωσίας BGU IV 1036, 30 (108 p. C.) τῆς ἀπὸ τοῦ σοῦ μεγέθους δικαιοκρισίας τυχεῖν Oxyrh. I 71, I 4. (303 p. C.)[1]).

Non aliter παρά usurpatur. Qui usus iam apud Herodotum et Thucydidem incipiens posterioribus temporibus ita increbuit, ut „genetivi meri vice fungeretur παρά"[2]).

τετευχὼς τῆς παρὰ σοῦ ἀντιλήψεως Lugd. A. 39 (Ptol. t.) τετευχὼς τῶν παρὰ σοῦ φιλανθρώπων, Petr. II [108] 38 passim. ἀποδέχομαι δὲ τὰ παρὰ σοῦ λίαν Tebt. 12, 23 (118 a. C.) omnia mandata tua efficio. τὴν μὲν παρ' ὑμῶν τιμὴν ἀσπάζομαι Oxyrh. I 41, 16 (III—IV s.) λαβὼν οὖν ὁ Πάκυσις τὰ παρὰ σοῦ γράμματα Alex. P. (Botti) II 4 (Ptol. t.

---

1) Cf. Tegge, Dionys. Hal. p. 29. τὸν ἀπὸ Καρχηδονίων πόλεμον sim. Apud Polybium saepius ἐκ periphrastice genetivum auctoris circumscribit (Krebs. Präp. bei P. p. 63), cf. Spohr, M. Aurelius p. 11.

2) Cf. Rau, de praepositionis παρά usu. Curtius, Studien III p. 28.

§ 2.

Subiectum nominis alicuius abstracti prioribus temporibus simplici genetivo fere solo redditum praepositionibus clarius reddere apud recentiores valde tritum est.

κατά: τῆς καθ' ἡμᾶς ἀσχολίας Tebt. I 28, 2 (114 a. C.) operis nostri. ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς λειτουργίας Lugd. B I 9 (164 a. C.) (pro τῆς ἡμετέρας) τὸ κατ' ἐμὲ πρᾶγμα Oxyhr. I 131, 3 (VI—VII s.) passim[1]).

Imprimis τὰ κατά c. acc. substantivi periphrastice adhibetur[2]), praecipue Ptolemaeorum temporibus.

τὰ κατὰ τὴν μίσθωσιν Tebt. 105, 47 (103 a. C.) διέποντι τὰ κατὰ τὴν ἀρχιδικαστείαν Oxyrh. IV 727, 5 (154 p. C.) διεξάγοντι τὰ κατὰ τὴν ἐπιστ(ατείαν) Tebt. 13, 17 (114 a. C.) i. e. officia praepositi. τὰ κατὰ τὴν τήρησιν τῶν καρπῶν ibid. 27, 23 (113 a. C.) (pro τήρησις κ.) ἐμποδισθῆναι ἐν τοῖς κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἐκφορίων ibid. 48, 28 (c. 113 a. C.) ὑπόμνημα ὑπὲρ τῶν κατ' αὐτούς libellus de rebus ad ipsos pertinentibus Taur. I 2, 32 (Ptol. t.).

Similiter ἐν usurpatur:

τὰ ἐκ. τῆς χρείας ἐν ἐμὺ ὀφλήματα ἀποδοῦναι Oxyrh. III 487, 17 (156 p. C.) i. e. officia mea efficere. (εἰς pro ἐν positum est Tebt. 16, 9 (114 a. C.).

οὐ λήγοντες τῆι εἰς αὐτοὺς αὐθαδίᾳ insolentiae suae (non „in eos") finem non facientes. (cf. § 4).

In infima Graecitate (Rom. et Byz. t.) talia rarius inveniuntur.

§ 3.

Praepositiones περί et ὑπό c. accus. eodem modo usurpari apparebit, si perlustraverimus, quomodo *possidendi ratio* exprimatur.

Praemittendum est Romanis iam temporibus possessiva (ἐμός etc.) magis magisque evanescere, ita ut novae graecitati plane desint[3]). Eorum loco saepe participia velut δια-

1) Cf. Krebs, l. c. p. 145 (2 b).

2) Krebs, l. c. p. 144 (2 a).

3) A. Thumb, Handbuch der neugriech. Volkssprache. Strassburg 1895, p. 62.

φέρων, ὑπάρχων sim. usurpantur. τὰς ἐπιβαλλούσας αὐτῇ μερίδας γῆς Grenf. I 33 (c. 102 a. C.) ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶι πάντων Oxyrh. II 269, 10 (57 p. C.) τὴν ὑπάρχουσάν μοι δούλην ibid. II 263, 8 (77 p. C.) κατὰ τὴν προσοῦσάν σοι ἐπιμέλειαν σπεῦσον ib. I 118, 26 (III s. p. C.) διὰ τὴν συνέχουσαν αὐτὴν πενίαν BGU IV 1024, 8, 12 (IV—V. s.) ἐπέχουσιν τῶν ἡμῖν διαφερόντων οἰκοπέδων Oxyrh. I 67 (338 p. C.) μετὰ τὴν γινομένην παρ' ἐμοῦ σπουδήν ibid. I 136, 22. (583 p. C.).

Si possessiva adhibentur, passim genetivus pronominis personalis pleonastice additur.

ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μου κώμῃ Genf. 54, 14 (c. 340 p. C.) τῇ ἡμετέρᾳ μου γῇ Amh. II 142, 7 (IV s. p. C.).

Idem fieri solet cum ex usu labentis Graecitatis[1]) in locum pron. poss. substituitur adi. ἴδιος vel οἰκεῖος: ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ κλήρῳ BGU IV 1061, 21 (14 a. C.) τῇ ἰδίᾳ μου χειρί Oxyrh. III 495, 15 (c. 189 p. C.) τὴν ἰδίαν μου σφραγῖδα ib. III 494, 33 (156 p. C.) εἶναι τὰς προκειμένας ἀρούρας εἰδίας μου καὶ καθαράς ibid. III 483 (108 p. C.) ἐκδικήσωμεν . . τοῖς ἰδίοις ἑαυτῶν δαπανήμασιν BGU I 13, 15 (289 p. C.) ἀκολούθως τῆς ἰδίᾳ σοι (l. σου) ἐπιστολῆς BGU III 865, 2 (II s. p. C.) ὑπὲρ ἰδίας σου κεφαλῆς Grenf. II 80, 14 (402 p. C.).

Eodem modo neograece dicitur τὸ βιβλίο εἶνε τὸ δικό μου[2]).

§ 4.

Persaepe autem praepositiones adhibentur, velut τὰ παρὰ Νιννάρῳ οἰνάρια Amh. II 136, 15 (III s. p. C.) τὸ παρὰ σοὶ σίναπι Fay. 122, 3 (c. 100 p. C.)[3]).

χωρὶς τοῦ εἰς αὐτὴν οἶκον sic Par. 5 II 2[4]).

Infimi temporis est usus praepositionis ὑπό c. acc. coniunctae.

---

1) Cf. Usener, der heil. Theodosius p. 123 — οἰκεῖος autem in chartis non aliter quam sensu „propinquus" usurpari videtur.

2) Thumb, l. c. p. 62 sq. Cf. Mullach, Grammatik der griech. Vulgärsprache p. 188 sq. Licet (ἐ)δικός forma nomini ἴδιος non par sit, constructione certe est.

3) Cf. Krebs, l. c. p. 53.

4) Dürr, Max. Tyr. p. 20. Deissmann (stud. bibl. p. 113 s.) censet praepositionem hic dativi commodi, non genetivi vice fungi, cf. καὶ τὸν εἰς Τάγην οἶκον ᾠκοδομημένον Par. 5 I 7.

τοῦ ὑπὸ σὲ κτήματος Grenf. II 97 (VI s. p. C.) τοῦ ὑπ' ἐμὲ κηπίου Amh. II 149, 9 (VI s. p. C.) τὸν ὑπ' ἐμὲ ὀξὺν δρόμον Oxyrh. I 138, 13 (610 p. C.) ἐκ τοῦ ὑπὸ σὲ μενήματος BGU I 3, 15 (605 p. C.) (cf. ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν προσοίκησιν Oxyrh. I 76, 14 (179 p. C.).

Abstracto nomini additum pro usitatiore περί (cf. infra) ἐφιδεῖν τὴν ὑπὸ Μυσθαρίωνα διάθεσιν i. e. M. (vulnerati) valetudinem BGU II 647, 6 (130 p. C.).

τὴν περὶ ἐμὲ ἐσθῆτα Amh. II 141, 14 (350 p. C.) τὸν περὶ αὐτῆς[1]) γυναικῖον κόσμον BGU I 183, 20 (85 p. C.) τῷ περὶ αὐτοὺς πλούτῳ Amh. II 145, 15 (IV. s. p. C.).

Nominibus abstractis addita (cf. § 2) praepositio περί statum alicuius hominis notat. Itaque ut Oxyrh. III 530, 22 (II. s. p. C.) οὐθὲν γὰρ φαῦλον περὶ ἡμᾶς ἐστιν dicitur, quod nos similiter „es steht nicht schlecht um uns“ reddere possumus, ita talia leguntur:

διὰ τὴν τότε περὶ αὐτοὺς ἀσθένειαν BGU II 372, 6 (154 p. C.) καταφρονήσαντος τῆς περὶ ἐμὲ ἀπραγμοσύνης Amh. II 142, 14 (IV. s. p. C.) καταφρονοῦντες τῆς περὶ ἐμὲ ἀπωγμοσύνης (l. ἀπραγμοσύνης) BGU I 340, 22 (149 p. C.) τῆς περὶ τοὺς πόδας μου διαθέσεως Keny. II p. 172, 11 (150 p. C.) τῇ περὶ ἑαυτοὺς βίᾳ χρώμενοι Taur. I 29 (Ptol. t.)[2]).

§ 5.

Huc spectant illae constructiones, in quibus articulus pluralis cum praepositione coniunctus indicat, *homines* servos alicuius aut alio quodam modo *cum aliquo iunctos* esse.

Inter quas primas partes agit locutio οἱ παρά τινος significans[3]):

a) eos qui ex alicuius operis sunt.

παρ' οὗ εἰμι apud quem munere fungor. Lugd. A 34 (Ptol. t.) οἱ παρ' ἡμῶν γραμματεῖς Tebt. 30, 11 (115 a. C.) τοὺς παρ' ἡμῶν γεωργούς Amh. II. 35, 13 (132 a. C.) τὸν παρὰ τοῦ ἀρχι-

1) De praepositione περί cum genetivo pro accusativo nullo discrimine coniuncta vide quae Krebsius l. c. p. 105 congessit.

2) Krebs, l. c. p. 104. — Dürr, Maximus v. Tyrus p. 53.

3) Krebs, l. c. p. 52 sq. — Blass, Grammatik des neutestamentl. Griechisch[2] § 43, 5. — Radermacher, Philol. LXIII 11.

φυλακίτου Tebt. 38, 17 (113 a. C.) τὸν παρὰ τοῦ οἰκονόμου ibid. 39, 11. ὁ παρὰ σοῦ ibid. 55, 5 (II. s. a. C.) χειριστῇ τῷ παρὰ Δωρίωνος Keny. I p. 16 n. 31 (162 a. C.).

b) eos qui iure in alicuius locum succedunt: μήτε ἑαυτοὺς ἐπελεύσεσθαι μήτε ἄλλον μηδένα τῶν παρ' αὐτῶν Grenf. I 11 col. I 21 (157 a. C.) καὶ οὐκ ἐπελεύσομαι περὶ αὐτῶν τούτων οὐδὲ οὐδεὶς τῶν παρ' ἐμοῦ οὐδὲ τέκνον τέκνου BGU II 419, 14 (277 p. C.) ἐπελεύσεσθαι μηδὲ ἐπὶ (τὸν δεῖνα) μηδὲ ἐπὶ τοὺς παρ' αὐτοῦ BGU II 514 (172 p. C.) πράξεως [σοι] οὔσης καὶ τοῖς παρὰ σοῦ Genf. P. 9, 12 (251 p. C.).

Structura οἱ περί τινα posterioribus temporibus et usitatissima est et latissime patet. Usurpatur enim ad significandos:

a) homines alicui servientes aut alio modo operam praestantes. εἰς τὴν τροφὴν τῶν περὶ ἐμὲ σωμάτων (i. e. servorum) Grenf. II 14, 22 (c. 270 a. C.) οἱ περὶ τὸν στρατηγὸν μαχαιροφόρων Tebt. 105, 1 (103 a. C.) τῶν περὶ σὲ ὑπηρετῶν Oxyrh. III 475 (182 p. C.).

b) eos qui una cum aliquo in aliqua re versantur (unius nomine brevitatis causa citato): ἐνκεκληκέναι τοῖς περὶ Σαταβοῦν φόνον ἐπὶ τῷ ἀδελφῶι αὐτοῦ Amh. II 66 (124 p. C.) col. 2. S. et participes sceleris. οἱ περὶ τὸν Δρύτωνα Grenf. I 10 (174 a. C.) Dryton et qui una cum eo conduxerunt. τοὺς περὶ Ἀπολλώνιον Keny. II p. 300, 8 (c. 346 p. C.) A. et alios servos. αἱ περὶ τὴν Ἀπολλωνίαν Grenf. I 21 (126 a. C.) 16. A. et sorores eius (una litigantes).

c) Quae apud Polybium aliosque occurrit structura οἱ περὶ τὸν δεῖνα pro simplici nomine proprio usurpata[1]) (velut οἱ περὶ τὸν Ἀντίοχον dictum pro ὁ Ἀντίοχος) volgaris sermonis fuisse non videtur.

Deest etiam locutio οἱ κατά τινα a Polybio eodem modo usurpata[2]).

οἱ διά τινος sunt, qui alicui oboediunt, imprimis qui sub signis alicuius militant. Videtur autem Ptolemaeorum temporis hic usus esse. νομοῦ δι' ἐμοῦ προεστῶτος Keny. II

---

1) Cf. Krebs, l. c. p. 103.
2) Cf. Krebs, l. c. p. 146.

p. 325, 7 (616 p. C.) τῶν δι' αὐτοῦ πλοίων Petr. II [161] 2 (252 a. C.) τῶν διὰ Κρίτωνος κατοίκων ἱππέων Tebt. 64 a 111. (115 a. C.) (cf. γίνονται Κριτωνείων ibid. 61 a 19) οἱ διὰ Χομήνιος μάχιμοι ibid. 61 b 291 (117 a. C.) (cf. μάχιμος Χομήνιος ibid. 61 b 332.) In his structuris participium verborum (iubendi aut declarandi) subaudiendum esse confirmatur talibus locis: [ὑπὸ τῶν προσλημφθέντ]ων διὰ Χομήνιος ἱππέων Tebt. 26, 9. οἱ διὰ Χομήνιος προσειλημμένοι εἰς τοὺς μαχίμους ibid. 64 a 129.

Eodem modo, quo οἱ διά τινος, posterioribus temporibus locutio οἱ ὑπό τινα usurpatur ad eos significandos qui alicuius dicioni obnoxii sunt, praecipue autem in re militari. τοῖς ὑπὸ Οὐαλεριανὸν πραιπόσιτον Oxyrh. I 60 (325 p. C.) ib. 43, IV 6 (293 p. C.) Βειτίῳ ὀπτίωνι ὑπὸ Ὄλουμπον ib. I 43 II 14 (295 p. C.).

Saepius accusativus abstracti nominis velut φροντίς sim. circumscribendi causa additur. τῶν ὑπὸ (τοῦ δεῖνος) λααρχίαν ἱππέων Tebt. 60, 29 (118 a. C.) ἐν τῇ ὑπὸ τὴν οἰκονομίαν σου βαλανείῳ BGU III 926 (188 p. C.) τῶν ὑπὸ τὴν σὴν φροντίδα στρατιωτῶν Keny. II p. 287, 9 (c. 346 p. C.) πρόμωτος ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν σὴν φροντίδα ib. n. 232, 6 (c. 346 p. C.).

οἱ σύν τινι sunt, qui eodem officio aut munere funguntur. Νίννῳ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ἡλοκόποις BGU IV 1028, 19 (II s. p. C.) ὁ δεῖνα καὶ οἱ σὺν αὐτῷ (πράκτορες)[1]) passim. οἱ σὺν αὐτῷ ἐπιτηρηταὶ BGU III 697, 6 (146 p. C.) Oxyrh. I 91, 8 (187 p. C.) οἱ σὺν αὐτῷ ἱερεῖς[2]) Oxyrh. II 242, 33 (77 p. C.) τὸν σὺν αὐτῷ κακοπράγμονα Keny. II p. 274, 12 (346 p. C.).

οἱ μετά τινος significat omnes, qui aliquo modo cum aliquo coniuncti sunt, et propinquos: ἀσπαζόμεθα πάντες οἱ ἐν οἴκωι καὶ τοὺς μετ' ἐσοῦ πάντας Oxyrh. III 531 (II s. p. C.) et socios sensu iuridico (cf. παρά): οὐκ ἐπελευσόμεθα . . . . οὐκ οἱ μετ' ἐμὲ τὴν Ἰωάνναν κατ' οὐδένα τρόπον BGU I 313

---

1) Cf. Wilcken, Ostraca p. 123 et 605. — Cf. πρυτανέων τῶν σὺν Μενεκλεῖ tit. Rhod. (Heberdey) n. 7 (55 p. C.).

2) Conferri potest hic quoque usus praepositionis σύν: παρὰ Πεκύσιος ἱερέως σὺν ἑτέροις ἱερεῦσι Genf. 36, 9 (170 p. C.) Φρίβι τῷ σὺν ἄλλοις σιτολόγοις Oxyrh. II 276, 11 (77 p. C.), ubi totius collegii nomine unus nominatur.

(Byz. t.) et servos: τῶν μετὰ σοῦ τις Paris. 12, 12 (157 a. C.) Fay. 119, 9 (c. 100 p. C.).

Deinde etiam cuius *rei* quis operam det praepositione μετά significari videtur in BGU I 27, 15 (incerti temp.) καὶ καθ' ἡμέραν προσδεχόμεθα διμισσωρίαν ὥστε ἕως σήμερον μηδέναν ἀπολελύσθαι[1]) τῶν μετὰ σίτου i. e. eorum ad quos frumentariae rei cura pertinet.

Locutionibus οἱ διά τινος vel οἱ ὑπό τινα respondet e contrario ὁ ἐπί τινων eum significans qui aliis praeest: ἱππάρχηι ἐπ' ἀνδρῶν κατοίκων ἱππέων Tebt. 54, 2 (86 a. C.) ἡγεμὼν ἐπ' ἀνδρῶν Taur. I 1, 16. τάγματος ἱππαρχῶν ἐπ' ἀνδρῶν Paris. I 16, 1 (30 a. C.) ἐπάρχων εἴλης καὶ ἐπὶ τῶν κεκριμένων BGU II 613, 1 (II. s. p. C.).

Saepius autem hoc modo dicitur, cui *rei* quis praesit. ὁ ἐπὶ τῶν δωμάτων Petr. I 74 (c. 250 a. C.) ὁ ἐπὶ τῶν προσόδων Amh. II 31, 3 (112 a. C.) Tebt. 5, 88 (118 a. C.) et saepius. τοὺς ἐπὶ πραγμάτων ib. 39, 13 (114 a. C.) passim. τῶν ἐπὶ τῶν κριτηρίων ib. 7, 1 (114 a. C.) et al. cf. τραπέζης ἐφ' ἧς Σαραπίων καὶ μέτοχοι Oxyrh. I 99, 14 (55 p. C.)[2]).

οἱ πρός τινι (πράγματι) sunt, qui aliqua in re versantur aut ei praefecti sunt: τοὺς πρὸς ταῖς σιτολογίας Tebt. I (118 a. C.) τῶν πρὸς ταῖς γραμματείαις ib. 30, 18 (115 a. C.) ὁ πρὸς τῆι ἐξαγωγῆι τοῦ σίτου Petr. II [61] 2 (252 a. C.) οἱ πρὸς τῆι συντάξει τῶν κατοίκων Tebt. 30, 6 (115 a. C.) ἱερεῖ καὶ πρὸς τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν χρηματιστῶν BGU II 455 (I. s. p. C.) γραμματεὺς καὶ ὁ πρὸς ταῖς χρείαις BGU III 915, 9 (II. s. p. C.) ὁ πρὸς τῶι ἰδίωι λόγωι cf. Wilcken, Ostraca p. 642 s.

In infima Graecitate talia quamvis Ptolemaeorum temporibus usitatissima rarius occurrunt.

---

1) Sic legendum esse pro μηδὲν ἀναπολελύσθαι Brinkmann me monuit, cf. etiam Griech. Papyri ausg. v. H. Lietzmann. Bonn 1905 p. 11.

2) Saepissime occurrit huius locutionis contrarium: τράπεζα ἐπὶ τοῦ δεῖνος Amh. II 31 (112 a. C.) passim, quod ex temporali praepositionis ἐπί notione mihi fluxisse videtur. Cf. τῆς ἐπὶ τοῦ προπάππου τοῦ βασιλέως (scil. γῆς ἐν ἀφέσει) Tebt. 63, 33 (c. 115 a. C.) et saepius. ἔτους ὀγδόου ἐφ' ἱερέως Amh. II 43, 2 (173 a. C.).

Conspectus:

1) οἱ παρά τινος:	a) qui ex alicuius operis sunt.
	b) qui iure in alicuius locum succedunt.
2) οἱ περί τινα:	a) qui alicui serviunt aut operam praestant.
	b) qui una cum aliquo in aliqua re versantur.
	c) (nomen proprium circumscribens) deest. (Deest etiam οἱ κατά τινα).
3) οἱ διά τινος 4) οἱ ὑπό τινα	qui sub signis alicuius ministrant.
5) οἱ σύν τινι	qui eodem officio cum aliquo funguntur.
6) οἱ μετά τινος	a) qui aliquo modo alicui iuncti sunt.
	b) qui rei alicui praesunt.
7) ὁ ἐπί τινος	a) qui aliis praeest.
	b) qui rei alicui praeest.
8) οἱ πρός τινι	qui aliqua in re versantur.

§ 6.

Originis ratio praepositione ἐκ redditur, quae ad matrem significandam iam apud antiquiores usurpatur neque a grammaticorum legibus discedit. (ὁ δεῖνα) ἐκ μητρὸς (τῆς δεῖνος) Amh. II 151, 7 (c. 640 p. C.) passim cf. τεκνοποιεῖσθαι ἐξ ἄλλης γυναικός Tebt. 104, 20 (92 a. C.).

Deinde ambo parentes significantur: τὴν ἐξ ἀμφοτ(έρων) ἡμῶν θυγατέρα BGU II 447, 26 (174 p. C.) υἱὸς ἐξ ἀμφοτέρων γονέων Keny. II 324, 18 (pag. 64) (161 p. C.) ibid. l. 28 s. genetivus simplex.

Tum pater quoque solus: Δίδυμος οὐετρανὸς ἐκ πατρὸς Ἰσχυρίωνος Genf. 10, 1 (33 p. C.) ἐκ πατρὸς Φοιβάμμωνος ἐκ μητρὸς Ὑπατείας Keny. II p. 325, 9 (616 p. C.).

Nusquam praepositio ἀπό ita usurpatur.

§ 7.

Ad *domicilium* alicuius significandum praepositio ἀπό adhibetur, velut οἱ ἀπὸ τοῦ τόπου πρεσβύτεροι Grenf. I 11 c. I 19 (157 a. C.) τῶν ἀπὸ Θεαδελφ(ίας) δημοσίων γεωργῶν ib.

I 46 (18 a. C.) τοῦ Σαταβοῦντος ἀπὸ κώμης Σοκνοπαίου νήσου ib. I 47 (148 p. C.) Δημήτριος ἀπὸ ἀμφόδου Βιθυνῶν ib. II 62, 3 (211 p. C.) οἱ ἀπὸ Αἰγύπτου νομικοί Oxyrh. I 34 III 2 (127 p. C.).

Exemplorum nubem excitare non opus est. Notatu autem dignum videtur hunc usum maxime Romanis temporibus valere, cum antea ἐν huius vice fungatur plerumque cum participiis coniunctum. ἱερέως τοῦ ὄντος ἐν Ἀλεξανδρείαι Grenf. I 10 (174 a. C.) καταστάντων ἐγ Κροκοδίλων πόλει ibid. I 11 II 9 (157 a. C.) καταγ(ινόμενος) ἐν Βουβάστῳ BGU I 277 [2] 24. καταγ(ινόμενος) ἐν ἐποικίῳ Ἀμύντας ibid. 27 (II s. p. C.).

Byzantinorum autem temporibus persaepe participia velut ὁρμώμενος sim. praepositioni ἀπό praefiguntur: ὁρμώμενοι ἀπὸ τῆς Ἀρσινοϊτῶν πόλεως BGU I 315, 9 (Byz. t.) ὁρμώμενος ἀπὸ ἐποικίου καλουμένου Βησπαϊομ Keny. II p. 325, 10 (616 p. C.) πολιτευόμενος ἀπὸ τῆς Ἑρμουπολιτῶν Grenf. I 57 (561 p. C.)

§ 8.

Ab hoc usu haud multo distat, quo cuius *ordinis* quis sit indicatur. Εὐτρύγιος ἀπὸ λογιστῶν Oxyrh. I 66 (357 p. C.) ἱππάρχων ἐπ' ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν ἐκ τοῦ ἐν Πτολεμαΐδι ὑπαίθρου. Amh. II 36, 6 (135 a. C.) Ῥωμαῖος τῶν ἀπὸ συνκλήτου Tebt. 33, 3 (112 a. C.) οἱ ἀπὸ γυμνασίου Amh. II 75 (168 p. C.)[1] cf. Oxyrh. II p. 217, ss. n. 257, 6 (cf. ὁ(ι) γυμνασίαρχος καὶ οἱ ἐκ τοῦ γυμνα[σίου] inscriptio Ptolemaïci temporis (Archiv II p. 548 (26)).

Nonnunquam temporis notio praepositioni ἀπό accedit, ut latino *ex* (velut exconsul et sim.) respondeat: Ἀβινναίῳ ἐξ ἀποπροκτητώρων (v. Ducange s. v. protector) Ἀβινναίῳ ἀπὸ

---

1) Locutio οἱ ἀπὸ γυμνασίου non filios gymnasiarchorum solos significat (sic Grenfellius ad Oxyrh. II 257, 6 p. 219), sed omnes quibus ius et aetas gymnasio interesse permittit cf. οἱ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημείας sim. De re v. Wilamowitz (Götting. gel. Anz. 1900 p. 54 sq., Hermes 37 (1902) p. 317), Schubart (Archiv II p. 147 sqq.), P. Meyer (Heerwesen der Ptolemäer u. Römer in Ägypten p. 116 et p. 230 sq.), F. Preisigke, Städt. Beamtenwesen im röm. Ägypten. Diss. Halle 1903 p. 7.

πρεποσίτων Genf. 46 (345 p. C.) ὁ δεῖνα ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων Oxyrh. I 133, 4 (550 p. C.) ὁ δεῖνα ἀπὸ ἐπάρχων εἴλης Keny. II p. 273, 5 (345 p. C.) ἀπὸ κομίτων = excomes (Jannaris, histor. greek grammar § 1514). Eodem modo ἐκ usurpatur (ibid. § 1569), neograece ξε-e. g. ξεδιδάσκαλος[1]).

§ 9.

Ratio partitiva praepositionibus ἀπό et ἐκ redditur[2]): τίς ἔστιν ἀπὸ τῶν ἀναγραφομένων ἐν κληροχίαι Tebt. 61 b. 292 (117 a. C.) τιμὴν τούτων ἢ τοῦ ἀπ' αὐτῶν πραθησομένου Oxyrh. I 94, 17 (83 p. C.) pretium amborum aut eius ex iis, qui venum ibit. ἀπὸ δὲ πλειόνων τῶν πραχθέντων ὀλίγα ibid. II. 237, VI. 19 (186 p. C.) λοιπαὶ ἀπὸ ὅλων ἀργυρίου δραχμῶν τ' BGU II 465[2] (137 p. C.) μέρους ἡμίσους ἀπὸ πατρικοῦ ἐλαιῶνος Keny. II n. 196, 29. II p. 153 (c. 138 p. C.) μηδὲν εὑρηκέναι με ἀπὸ τῶν συληθέντων Genf. P. 47, 9 (346 p. C.).

τίς ἐξ ἡμῶν Grenf. II 71 II 11 (248 p. C.) μέρος ἐγ νόμου Taur. I. 4, 20 (Ptol. t.) (caput legis). ῥάκη δύο ἐξ ὧν δώσεις ἓν ἐξ αὐτῶν Oxyrh. I. 117 (II-III s. p. C.) δεδέχθαι ἐκ τῆς τιμῆς τῆς ἑβδομοιρίας (sic, pro ἑβδομομοιρίας) τοῦ σίτου BGU II. 367, 13. (Byz. t.) septimae frumenti pretii partis. τίς ἐκ τῶν μερῶν. BGU I. 315, 17 (Byz. t.). οἱ ἐξ ἑκατέρου μέρους Keny. I. p. 202, 50 (VI s. p. C.) utraque pars (sensu iuridico).

§ 10.

Restat ut structuras praepositionales, quibus *ratio qualitatis,* qua mensura vel materia vel quo pretio res sit, significatur, in medium afferamus. Ptolemaeorum iam temporibus ἀπό ita usurpatur, cuius vicibus inde a secundo p. Chr. n. saeculo praepositio ἐν fungitur. Rarius ἐκ invenitur. Saepius etiam verbi vis ad eligendam praepositionem momenti fuit.

ἀπό a) *mensuram* significans: μέρος ἀπὸ πηχῶν ἑπτά Taur. I 6, 17 (Ptol. t.) δάνειον ἀπὸ χα(λκοῦ ταλάντου) α'

---

1) Cf. G. Hatzidakis, Einleitung in die neu-griech. Grammatik, L. 1892 p. 64.

2) Nondum apud Polybium. In N. T. saepius ἐκ (Blass § 40, 4), raro ἀπό (ib. § 35, 4 et § 40, 2), quod in vulgari Neograecitatis sermone praevalet (Hatzidakis p. 212).

Grenf. II 27, 19 (103 a. C.) κλῆρον ἀπὸ ἀρουρῶν εἴκοσι Oxyrh. IV 728, 7 (142 p. C.) νομισμάτια πέντε ἕκαστον ἀπὸ κερατίων εἴκοσι τριῶν BGU II 367, 17 (Byz. t.)[1].

b) *qualitatem*: εἰ ἀπὸ σπορίμου (scil. γῆς) κατέσχησαν ἀντὶ χέρσου Tebt. 72, 159 (113 a. C.) πυροῦ ἀπὸ παντὸς εἴδους Tebt. 58, 20 (111 a. C.) ἄρουραι ἀπὸ καθαρᾶς γῆς σπορίμης Amh. II 68, 8 (I. s. p. C.) τὰς ἀπὸ ἐπικαλάμου (i. e. γῆς) ἀρούρας Oxyrh. III 499, 10 (121 p. C.)[2].

ἐν. γόμου ἐν (πυροῦ) ἀρτάβαις Β'. Oxyrh. IV 708, 4 (188 p. C.) ἄρουρα ἐν τρισὶ σφραγῖσι BGU II 444 (c. 100 p. C.) ἐξέκοψαν πλεῖστον τόπον ἐν ἀρούραις πέντε ibid. 72, 10 (191 p. C.) maximam loci partem iugerum quinque[3]).

ἐξ ὧν ἔσχες τὴν πρώτην δόσιν ἐν δραχμαῖς τεσσεράκοντα Oxyrh. IV 724, 7 (155 p. C.) τόκον ib. 513, 23 (184 p. C.). φόρον BGU II 603, 34 (168 p. C.) προῖκα ἐν δραχμαῖς BGU III 970, 14 (152 p. C.) ἀργύριον ἔντοκον ἐν δραχμαῖς ἑξακισχειλίαις Oxyrh. I 56, 8 (211 p. C.).

ἔσχον ἀπὸ σοῦ τὰ τροφῖα καὶ τὸν ἱματισμὸν . . ἐν νούμοις τάλαντα εἴκοσιν Grenf. II 75, 5 (305 p. C.) πυροῦ ἐν γένει νέου Keny. II p. 218, 12 (145 p. C.) μεμετρῆσθαι χρῆσιν ἐγ γένει κριθῆς ἀρτάβας τέσσαρας Genf. 43, 10 (266 p. C.) ἡ συναγομένη τιμὴ ἐν ἀργυρίῳ BGU I 98, 10 (211 p. C.) νομίσματα ἐν ὀβρύζῳ χαράγματι Oxyrh. I. 144, 6 (580 p. C.) sim.

ὑπὲρ δαπάνης ἐν ψωμίοις καὶ προσφαγίοις Grenf. II 77, 20 (III-IV. s. p. C.) κληρονομίας καὶ μητρώας ἔν τε γηδίοις καὶ οἰκοπέδοις καὶ ἐν δουενικοῖς διαφόροις εἴδεσι Lips. n. 598 (Archiv III p. 173 s.) ἐγ μεγέθει μεγάλη Petr. I [59] 12 (237 a. C.) (ib. 19 dativus simplex μέσῃ μεγέθει.) ἐν παντὶ εἴδει καὶ γένει καὶ ποιότητι, ἔν τε χρυσῷ καὶ ἀργυρῷ καὶ ἐσθήσεσι καὶ χαλκώμασι κτλ. Keny. I p. 233, 19 (VIII s. p. C.) πάλλια πέντε ἐν χρώμασι BGU III 717, 10 (149 p. C.)[4]).

---

1) Cf. Jannaris § 1511. Plerumque ἀπό distributive usurpatur. ibid. § 1515. — Mullach p. 378, 7.

2) De agrorum significationibus vide Tebt. P. Appendix I.

3) Cf. Völker, Diss. p. 17.

4) Cf. Compernass. De sermone Pisidiae p. 46 μελανὸν ἐν μελανίᾳ πολλῇ.

Rarius ἐκ invenitur ad *materiam*[1]) φρέαρ ἐξ ὀπτῆς πλίνθου Amh. II 99, 9 (179 p. C.) aut *mensuram* significandam. κοφίνους δέκα δύο ἐκ λιτρῶν τεσσεράκοντα Oxyrh. I 43, III 27 (295 p. C.).

τόκου ὡς ἐκ δραχμῆς μιᾶς τῇ μνᾷ Keny. II p. 217 (23 p. C.) φόρον ἐγ δραχμῶν με´ BGU III 916 (II s. p. C.).

§ 11.

Similiter atque ἐν et ἀπό praepositiones etiam πρός ad mensuram vel qualitatem alicuius rei significandam usurpatur et substantiva inter se coniungit brevitatis causa participio, quod desideratur, non semper addito. Ita ex locutionibus velut ὑποτιθεμένῳ τὴν οὐσίαν ταύτην πρὸς ὅλα τάλαντα η´ Oxyrh. II 237 VI 25 (186 p. C.) vel τὰ ἐμὰ κεῖται . . πρὸς β´ μνᾶς ib. I 114, 3 (II-III s.) etiam illa brevior τόκος πρὸς στατῆρα τῆς μνᾶς ib. l. 12 orta est.

Praecipue praepositione πρός significatur, qua *mensura* vel *norma* quid pendendum sit: μέτρῳ τῷ πρὸς τὸ ἐν τῷ δρόμῳ τοῦ Σουχιείου (i. e. secundum m. vel collato m.) Tebt. 106, 28 (101 a. C.) μέτρῳ δικαίῳ τῷ πρὸς τὸ βασιλικὸν χαλκοῦν Amh. II 43, 11 (173 a. C.) μέτρῳ ᾧ καὶ παρείληφαν πρὸς τὸ εἰκοσινεννεαχοίνιον (sc. μέτρον) Grenf. I 18, 19 (132 a. C.) sim. aut qua *ratione*, utrum nummis argenteis vel aereis an rebus naturalibus (cf. ἐν § 10) et participio addito (τῶν δὲ πρὸς γενήματα διοικουμένων Rev. L. App. [4] 15. καὶ ἄλλοις γένεσιν τοῖς πρὸς πυρὸν διοικουμένοις Tebt. 68, 48 (116 a. C.) i. e. genera frumenti quorum vectigalia frumento, non pecunia solvuntur) et omisso: τῶν δὲ πρὸς ἀργύριον ὠνῶν Rev. L. App. [5] 16.

Ad summam aut pretium significandum persaepe nomen λόγος substantivo ἀργύριον sim. additur. ἐνοικίου τοῦ παντὸς κατ᾽ ἔτος σὺν παντὶ (summa summarum) λόγῳ ἀργυρίου δραχμῶν κτλ. BGU II 393, 9 (186 p. C.) Σαραπίωνι φερνὴν δοῦσα εἰς λόγον ἀργυρίου δραχμῶν διακοσίων Oxyrh. II 281, 8 (I s. p. C.) ἔχειν εἰς χα(λκοῦ) νομίσματος λόγον τάλαντα β´ . . τὴν

---

1) Krebs l. c. p. 63.

διωμολογημένην αὐτῷ φερνήν Tebt. 104 (92 a. C.) αἰτούμεθα ἐπισταλῆναι . . εἰς τιμὴν γενῶν ἐπὶ λόγου ἀργυρίου τάλαντα τρία Oxyrh. I 44 (201 p. C.).

Ad eundem dictionis usum redit etiam ἐπὶ λόγου solum positum voce ἀργύριον sim. omissa, Romanorum temporibus usitatissimum. ὀφίλις μοι σὺν ἑτέροις ἐπὶ λόγου δραχμὰς διακοσίας Keny. II p. 214 (188 p. C.) ὑπὲρ τελέσματος . . ἐπὶ λόγου δραχμὰς εἴκοσι Grenf. II 60, 6 (194 p. C.) διέγραψε ὑπὲρ λαογραφίας λβ′ ἔτους . . ἐπὶ λόγου ῥυπαρὰς δραχμὰς ὀκτώ Fay. 52 a. 3 (192 p. C.) passim.

Difficilius est intellectu, quo sensu μετὰ λόγον inter mensis atque diei numerum inseratur. Φαῶφι μετὰ λόγον κσ′ Fay. 53, 2 (111 p. C.) Φαμενὼθ μετὰ λόγον κγ′ διὰ Πεκύσιος ἀργυρίου δραχμὰς η′ ib. 54, 9 (cf. editoris annot. ad Fay 53, 3)[1]). Vertas: *„der Rechnung, der Zahl nach“*.

1) Non multum abesse videtur usus locutionis εἰς ἀρίθμησιν velut Fay. 41 I, 7 (186 p. C.) λόγος ἐν κεφαλαίῳ τῶν διαγεγραμμένων ἡμῖν ἰς ἀρίθμησιν Μεχεὶρ Φαμενὼθ τοῦ . . κσ′ ἔτους cf. ib. 52 (114 p. C.) Μεσορὴ ι′ ἀριθμήσεως Ἐπίφ.

II.
Praepositiones cum verbis pendendi similibusque coniunctae.

§ 12.

Cum chartarum magnam partem instrumenta omnis generis efficiant, verba emendi atque vendendi in iis valde florere non mirum est. Genetivi pretii (ita brevitatis causa appellamus eum, qui genetivum rei vendendae quoque comprehendit) a vetustioribus cum his verbis coniuncti[1]) vicibus funguntur iam Ptolemaeorum temporibus plerumque praepositiones. Inter quas primas partes ὑπέρ agit, quod fines ab Atticis conservatos longe transit. Sed aliae quoque praepositiones, velut εἰς ἐπί πρός ἀπό eodem modo usurpantur, quibus saepius substantiva, velut λόγος, χρεία, δαπάνη circumscribendi causa adduntur, quorum omnium conspectum hic proponimus.

Conspectus.

1. Res pro qua pecunia solvitur (ab emptore).
   δώσω ὑπὲρ οἰκίας.
   ὑπέρ, ὑ. τιμῆς, εἰς τιμήν, εἰς λόγον (ἀπὸ τιμῆς).
2. Res pro qua vectigal pensitatur (a possessore).
   φόρος ὑπὲρ ἑκάστης ἀρούρας.
   ὑπέρ.
3. Res cuius poenae persolvuntur.
   καταβαλεῖν ὑπὲρ ἀδικήματος.
   ὑπέρ, λόγῳ.
4. Res propter quam pecunia solvitur (ad quam ea destinata est).
   ἐδόθη ὑπὲρ τροφείων.
   ὑπέρ, εἰς, εἰς χρείαν-δαπάνην-λόγον.

---

1) Cf. Kuehner-Gerth I p. 377.

5. Pretium quod solvitur.
   οἶνον ἠγόρασας ἐκ (δραχμῶν) ἕξ.
   ἐκ.
6. Nomen quo pecunia solvitur.
   τελέσαι ὑπὲρ φόρου, μισθοῦ etc.
   εἰς, ὑπέρ, ἀντί, πρός, ἐπί, (ἀπό) ὑπὲρ-ἀπὸ-λόγου, εἰς λόγον, λόγῳ.
7. Is cuius nomine pecunia solvitur.
   δραχμαὶ ἀναφερόμεναι ὑπὲρ τῆς τοπαρχίας.
   ὑπέρ, εἰς, ἀπὸ-ἐκ λόγου, εἰς λόγον.
8. Is ad cuius usum pecunia destinatur.
   φερνὴ ὑπὲρ αὐτῆς.
   ὑπέρ, εἰς, εἰς λόγον.
9. Tempus pro qua pecunia solvitur.
   a) tempus futurum: μισθώσασθαι ἐπὶ ἔτη τρία
      ἐπί c. acc., εἰς, πρός.
   b) tempus praeteritum: τελεῖν ὑπὲρ τοῦ ἐνιαυτοῦ.
      ὑπέρ, ἐπί c. dat.

Nunc ad singula transeamus.

§ 13.

1. Res pro qua pecunia solvitur (ab emptore).

ὑπέρ: δώσω δὲ καὶ ὑπὲρ διπλώματος Amh. II 92, 21 (163 p. C.) τῷ δεῖνι ὑπὲρ καταπομπῆς μηνι(αίου) BGU II 362 IV (215 p. C.) ὑπὲρ κατασκευῆς καινοκούφ(ων) Hernals II n. IX 16. λόγος ἀναλώματος: ὑπὲρ τιμῆς ὄνου . . ὑπὲρ τιμῆς χόρτου BGU I 21 II 11 et 19 saepius (340 p. C.) πράκτορσι δερμάτων . . ὑπὲρ τειμῆς δέρματος ἐπὶ λόγου δραχμὰς ὀκτώ ib. II 655 (215 p. C.) ἐδόθη . . ὑπὲρ τιμῆς ἵππων τριῶν . . νομισμάτια ἐννέα Oxyrh. I 153 (618 p. C.) τοῦτ' ἔστιν ὑπὲρ τιμῆς βυρσαρίου ἑνὸς κεράτια ὀκτώ Keny. I p. 223, 14 (640 p. C.).

κεφάλαιον ὃν παρ' ἐμοὶ εἰς τιμὴν χόρτου ξηροῦ Hernals II n. XVIII 15. ἐδόθη εἰς τὴν τοῦ πυροῦ τιμήν Genf. P. 28, 14 (136 p. C.) αἰτούμεθα ἐπισταλῆναι . . εἰς τιμὴν γενῶν ἐπὶ λόγου ἀργυρίου τάλαντα τρία Oxyrh. I 44 (201 p. C.).

ὅτι οὐκ ἐδεξάμην εἰς λόγον τῆς κριθῆς εἰ μὴ ἕναν χρύσινον Amh. II 152, 5 (V-VI s. p. C.).

Huc spectat etiam Grenf. I 22, 9 (118 a. C.) ἔχω . . ἀπὸ τειμῆς σίτου ἀρταβῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐκ δραχμῶν ΑΣ (τάλαντα) λ′, cum hic per ἀπὸ τειμῆς non pars sed totum pretium intellegendum sit.

§ 14.

2. **Res pro qua vectigal pensitatur** (a possessore).

ἐνοικίου τοῦ ἑσταμένου πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ τοῦ σημαινομένου μύλου ἑκάστου μηνὸς ἀργυρίου δραχμὰς δύο τριώβολ(ον) Oxyrh. II 278, 10 (17 p. C.) τελέσωι . . ὑπὲρ ἀρουρῶν εἴκοσι ἑκάστης ἀρούρης ἀνὰ πυροῦ ἀρτάβας πέντε ib. II 279 (44 p. C.).

τελωνῶν ὑπὲρ κληρονομίας προσπεσούσης μοι BGU I 340, 10 (149 p. C.) φόρου ὑπὲρ ἑκάστης ἀρούρας μιᾶς σίτου ἀρτάβας τρῖς Grenf. I 54, 11 (378 p. C.) τῶν ὑπὲρ τῆς γῆς δημοσίων ὄντων πρὸς τὸν μεμισθωκότα passim.

§ 15.

3. **Res cuius poenae persolvuntur.**

καταβαλεῖν ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ἀπολείψεως νομίσματα η′ Oxyrh. I 135, 27 (579 p. C.) εἰ δὲ μὴ ταῦτα πράξω, τῇ εἰρημένῃ προθ(εσμίᾳ) ἐνέχεσθαί με παρασχεῖν τῇ ὑμετέρᾳ μεγαλ(οπρεπείᾳ) . . ὑπὲρ μὲν τοῦ τοναχίου χρυσοῦ νομίσματ(α) ἕξ, καὶ ὑπὲρ ἑκάστου στρώματος χρυσοῦ νομίσματα τρία BGU II 366, 15 (Byz. t.).

εἰ δὲ τοῦτο ποιήσομεν, παρέξομεν λόγῳ καταδίκης κτλ Grenf. II 87, 29 (602 p. C.) δοῦναι λόγῳ προστίμου καὶ παραβασίας Keny. I p. 202, 57 (VI s. p. C.).

§ 16.

4. **Res propter quam pecunia solvitur** (aut ad quam ea destinata est).

ἧς ὑπόσχεσις ἐδόθη . . δραχμὰς τετρακοσίας οὔσας ὑπὲρ τροφείων καὶ ἐλαίου καὶ ἱματισμοῦ καὶ τῆς ἄλλης δαπάνης πάσης ἐτῶν δύο Oxyrh. I 91 (187 p. C.) παρήνεγκα καὶ

παρέδωκα . . ὑπὲρ ἀποθεώσεως Ἄπιδος . . βυσσοῦ στολίσματα Genf. 36, 15 (170 p. C.).

καὶ εἰς ἵππον ἐνοχλούμενον . . εἰς χρῖσιν ἐλαίου κ'γ' καὶ . . εἰς λύχνους κίκεως κ'β' Petr. II [72] (c. 226 a. C.)[1]).

ἐδόθη ὑπὲρ τιμ(ῆς) μαλάγματος ἀγορασθ(έντος) εἰς χρείαν τῶν ἵππων Oxyrh. I 145 (552 p. C.) ἐδόθη εἰς χρεί(αν) τοῦ κοβαλεῦσαι χόρτ(ον) καὶ ἄχυρον μουεῖ(ον) ἕν ibid. I 146, 3 (c. 550 p. C.) ἐκ δὲ τούτων (i. e. καμήλων) ἐπέμφθη εἰς χρείας τοῦ καθελκομένον κίονος πορφυρετικοῦ . . εἰς ἐπὶ μισθοφορᾷ BGU III 762 (163 p. C.) ad columnam asportandam. παρέσχον εἰς κυριακὰς χρείας τῶν ἀπὸ Βερνείκης γεινο(μένων) πορειῶν Keny. II n. 328 (p. 75) (163 p. C.) κομίσαι παρὰ Χαιρήμονος . . σοὶ εἰς δαπάνην τῆς ἑορτῆς δραχμὰς τέσσαρας Oxyrh. III 530, 16 (II s. p. C.).

δώσει αὐτῷ κατὰ μῆνα εἰς λόγον διατροφῆς δραχμὰς πέντε . . καὶ εἰς λόγον ἱματισμοῦ . . Oxyrh. II 275, 19 (66 p. C.) παρασχεῖν εἰς λόγον διατροφῶν BGU IV 1024 p. 7, 11 (IV-V s.) ἐὰν δὲ ἔνκυος οὖσα ἡ γαμουμένη ἀπαλλαγῇ, δώσει αὐτῇ ὁ γαμῶν ἄλλας εἰς λόγον λοχείας δραχμὰς ἑξήκοντα Oxyrh. III 496, 10 (127 p. C.) ὑπὲρ κατασκευῆς καινοκούφ(ων) κατασκευαζομένων αὐτῇ παρ' ἐμοῦ εἰς λόγον ῥύσεως Hernals P. II n. IX 16. ἐσχήκαμεν εἰς λόγον δαπάνης Genf. 41 (223 p. C.).

§ 17.

5. Pretium quod solvitur.

Praepositio ἐκ hic primas partes agit[2]).

οἶνον ἠγόρασας ἐκ (δραχμῶν) ἕξ Oxyrh. IV 745 (c. 1 p. C.) ἠγόρακαι χόρτου (ἀρούρας?) δύσμην (l. δέσμην) σαπρὰν ἐγ (δραχμῶν) ιβ' Fay. 119, 5 (c. 100 p. C.) λέγουσιν εἶναι τὼ λώτινον ἐν τῇ Διονυσιάδι ἐγ (δραχμῶν) ιη' ib 111, 14 (96 p. C.) ποίησον αὐτὰς (i. e. κριθῆς ἀρτάβας) πραθῆναι ἐκ (δραχμῶν) ιδ' ib. 131, 4 (III-IV. s.) διγράψωσιν . . φόρον . . μηνῶν πέντε ἐγ δραχμῶν τριάκοντα BGU III 916, 19 (I. s. p. C.) οὐ προχωρῖ ὁ πυρὸς εἰ μὴ ἐκ δραχμῶν ἑπτά (pretium frumenti septem drachmas non excedit) Amh. II 133, 19 (II. s. p. C.) ὅτι

---

1) Cf. Deissmann, stud. bibl. p. 113.

2) Cf. Blass² § 40, 4.

μὴ ἀγωράσειν σῖτον ἐκ τον (l. τῶν) πεντήκοντα ν(ομισμάτων) BGU II 605 (VII-VIII. s.)[1].

Aliae praepositiones hoc sensu apud posteriores usitatae in chartis inveniri non videntur[2].

§ 18.

6. Nomen quo pecunia solvitur.

Accusativi appositionis locum (διδόναι ἀργύριον τέλος τινός) persaepe praepositiones obtinere notum est. Ita apud pendendi verba ad nomen quo pecunia solvitur significandum usurpantur

a) εἰς: ἣν δεῖ ἕκαστος παρασχεῖν εἰς τὴν ἀπόμοιραν Rev. L. 328 (259 a. C.) ὁμολογῶ ἔχειν παρ' ὑμῶν εἰς τὰ ἐκφόρια τοῦ ε' ἔτους Amh. II 55 (II s. a. C.) - 56 - 57. ἔσχον εἰς δάνειον δραχμάς BGU I 171, 1 (156 p. C.) al.[3].

b) ὑπέρ: μηδὲν ὑπὲρ φόρου τελέσαι Oxyrh. IV 707, 21 (c. 136 p. C.) διέγραψεν ὑπὲρ τέλους καμήλων Grenf. II 48 (141 p. C.) δοὺς ὑπὲρ μὲν τόκου (δραχμὰς) δ' Genf. 2 (II. s. p. C.) ἔσχον ὑ. ὀψωνίου Oxyrh. III 514, 3 (191 p. C.) ἔσχον ὑπὲρ ἀραβῶνος Grenf. II 67, 17 (237 p. C.) λαμβανόντων ὑμῶν ὑπὲρ μισθοῦ ἡμέρη[ς μι]ᾶς (δραχμὰς) λσ' ib. ἐδεξάμην ὑπὲρ προσόδων τρίτης καταβολῆς . . νομίσματα Oxyrh. I 144, 5 (580 p. C.) παρέχοντός μου τοῦ μισθωσαμένου . . ὑπὲρ ἀποτάκτου φόρου αὐτῶν . . νομισμάτιον ἕν BGU II 364, 13 (553 p. C.) μισθωσαμένης ὑπὲρ ἐνοικίου αὐτοῦ ἐνιαυσίως χρυσίου νομισματίου τρίτον Keny. I p. 213, 21 (VI. s. p. C.)[4])

1) Aliud est ἐκ distributivum (velut διδόντος ἕκαστος ἐκ δραχμῶν εἴκοσι Genf. 42, 22; 225 p. C.) de quo cf. Voelker l. c. p 11 et de articulo p. 8.

2) Hebraismum ducit Blassius (l. c. p. 132) usum praepositionis ἐν pretium significantis (ἠγόρασαι ἐν τῷ αἵματί σου cui Jannaris (§ 1553) etiam εἰς addit velut ἀγοράσαι εις νομίσματα ἕξ. Cf. § 1563 ἀγοράσω ἐν ἀργυρίῳ. De ἐπί (velut ἐπὶ πολλῷ ἔσται σοι) cf. Schmid, Attic. IV 454. — διά invenitur apud Procop. P. II 5, 175, 21 (πρίασθαι δι' ὀλίγων χρημάτων ἀνδράποδα).

3) Cf. Voelker, l. c. p. 17 s.

4) Eodem modo explicantur talia: καὶ ἐμβεβλῆσθαι ὑπὲρ γόμων δύο . . ἄνθρακος Amh. II 138, 11 (326 p. C.). Genetivus praepositioni ὑπέρ iunctus accusativi appositionis locum obtinens Voelkeri exemplis (l. c. p. 17) addendus est

c) ἀντί minus frequenter usurpatur, ut omnino multo rarius est quam ὑπέρ, quod saepissime eius vice fungitur. καὶ ἀντὶ φόρου παρασχεῖν σοι τῷ γεούχῳ ἥμυσοι μέρος τῆς περιγενομένης λινοκαλάμης ἀπὸ τῆς γῆς Oxyrh. I 103, 9 (316 p. C.) ὀφείλι γάρ μοι χαλκὸν ἀντὶ τῶν ἐνοικίων BGU III 822, 12 (III. s. p. C.).

d) πρός praecipue apud verba debendi adhibetur: ὀφειλόμενα πρός τε τὴν σιτικὴν μίσθωσιν Amh. II 31, 6 (112 a. C.) Tebt. 5, 11 (118 a. C.) ὀφειλόμενα πρὸς τὰς προστιμήσεις τῶν ὀθονίων ib. 5, 63. ὠφίλω πρὸς καταλοχισμοὺς τέλη τοῦ συμβόλου BGU I 340, 17 (149 p. C.). Sed etiam ὑπέρ ita usurpatur: ὧν ὄφιλεν ὑπὲρ τῆς κληρωνομίας ἀργυρικῶν ib. l. 11.

e) ἐπί invenitur BGU I 260 (90 p. C.) ἀπέχω παρά σου ἅς ὤφιλές μοι ἐπ᾽ ἐνυκήσι δραχμὰς ἑξακοσίας. — ἔλαβον ἐπὶ προχρείᾳ πυροῦ ἀρτάβην μίαν Wilck. Ostr. II n. 1131 (cf. ib. 1139 ἔλαβον . . ἐν προχρείᾳ et Grenf. II 87, 14 [620 p. C.] δεδέχθαι παρ᾽ αὐτῆς λόγῳ προχρείας v. infra).

f) ἀπό praepositionis usus e partitiva notione oritur, cum quasi pars totius vectigalis iterum atque saepius solvenda sit. παρέσχον ἀπὸ φόρου Wess. Fay. 73, 12. π. ἀπὸ διαγραφῆς ib. 73, 5. π. ἀπὸ προσόδων 73. ἀπὸ ἐνοικίου 73, 23 passim (omnia haec exempla Byzantinorum temporis sunt).

Saepissime substantivum λόγος praepositioni accedit. μεμέτρημε καὶ ἐνεβαλώμην . . ὑπὲρ λόγου ναύλου Ἀλεξανδρείας νομίσματα ἕνδεκα. Oxyrh. I 142 (534 p. C.) δίδομίν σοι ὑπὲρ λόγου φιλανθρώπου καὶ καμέραν μου λεγωμένην χορτοθήκην. Genf. 12, 14.

ὧν ὤφιλεν . . . ἀπὸ λόγου ἀρραβῶνος Keny. II p. 204 (97 p. C.) παρέσχον ἀπὸ λόγου δημοσίου Wess. Fay. 73, 15. (= ὑπὲρ δημοσίου ib. 73, 17) ἐδόθη ἀπὸ λόγου ἀργυρικ(ῶν) Oxyrh. I 143. (553 p. C.) ἐπειδὴ χρεωστῶ τῷ ἱερωτάτῳ ταμίῳ ἀπὸ λόγου ἐνδεημάτων ἧς ἐξετέλεσα ἐπιμελίας ἀννώνης Oxyrh. I 71, I 15 (303 p. C.) ὑπεδεξάμην παρὰ σοῦ . . ἀπὸ λόγου χρυσοῦ τιρώνων Lips. Inv. N. 5 (Archiv II p. 260) (384 p. C.)

παρέσχεν μοι εἰς λόγον [1]) ἀραβῶνος χρυσοῦ ὁλοκοττίνους δύο CPR 19, 9 (330 p. C.) εἰς μισθοῦ λόγον ἡμερησίως εἴκοσι

1) Cf. Völker, l. c. p. 18.

ὀκτὼ δραχμάς Genf. 73, 9 (II-III. s.) δώσεις Σαραπίωνι λυτρώσασά μου τὰ ἱμάτια δραχμὰς ἑκατὸν καὶ εἰς λόγον τόκου δραχμὰς ὀκτώ Oxyrh. III 530, 10 (II. s. p. C. παρεσχήκαμέν σοι εἰς λόγον συντελείας BGU III 927, 4 (III. s. p. C.) Deest adhuc ἐν λόγῳ ita usurpatum.

Simplicis dativi λόγῳ usus posteriori tempori proprius esse videtur.

λόγῳ ὀψωνίου δέξασθαι Oxyrh. I 140, 17 (550 p. C.) ομολογοῦμεν δεδέχθαι παρ' αυτῆς λόγῳ προχρείας τῆς ἡμῶν κογχιστικῆς τέχνης χρυσοῦ νομισμάτια πέντε Grenf. II 87, 13 (602 p. C.) δέξασθαί με παρ' αὐτῆς λόγῳ μισθοῦ ἐμοῦ εἰς τὸν αὐτὸν ἕνα ἐνιαυτόν Hernals II n. XI 17. χαριτήσω ὑμῖν λόγῳ ὑπηρεσίας κτλ Hern. II n. III. 11 χορηγῆσαί σοι λόγ(ῳ) τόκου αὐτῶν μηνιαίως BGU II 363, 8 (Byz. t.) — 740, 1. (Byz. t.)

§ 19.

7. Is cuius nomine pecunia solvitur.

διαγ(έγραπται) Ἀπίωνι καὶ Ἀνουβίωνι . . πράκτορσι . . ὑπὲρ ἐνοίκων αναγραφομένων εἰς αὐτὸν λαογραφίας Cairo-P. 10 (180 p. C.) αἱ (δραχμαὶ) ἀναφερόμεναι ὑπὲρ τῆς προκειμένης τοπαρχίας BGU III 743 (263 p. C.) ὑπεδεξάμην παρὰ σοῦ . . ὑπὲρ τῆς σῆς πολιτείας ἀπὸ λόγου χρυσοῦ τιρώνων Lips. Inv. 5 Archiv II p. 260 (384 p. C.

τελούσῃ τὸ ἐννόμιον εἰς τὸ περὶ πόλιν κάτω Amh. II 73, 8 (130 p. C.)

Saepius usurpatur vocabulum λόγος quod respondet nostro *à Conto.*

ἐπισταλῆναι ἐξοδιασθῆναι ἡμῖν ἀπὸ τοῦ τῆς πόλεως λόγου ὑπὲρ μισθῶν ὧν πεποιήμεθα . . ἔργων Oxyrh. I 55, 7 (283 p. C.) δοὺς ἐκ τοῦ ἐ(μοῦ) λόγου Oxyrh. III 525, 8 (II. s. p. C.) αιτούμεθα ἐπισταλῆναι εκ τοῦ τῆς πόλεως λόγου . . τάλαντα τρία Oxyrh. I. 44 (201 p. C.) ἀπέχομεν . . εἰς τὸν τῶν προγεγραμμένων (νομαρχ(ῶν)) λόγον τὰς ἐπιταγείσας αὐτοῖς . . ἀρτάβας Grenf. II 44 (101 p. C.

§ 20.

8. Is ad cuius usum pecunia destinatur.

μεμετρῆσθαι . . ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ μεγάλωι Σαραπιείωι διδύμων ἐλαίου μετρητὰς δύο Vatic. VIII. διωμο(λογημένην) ὑπὲρ αὐτῆς φερνήν Tebt. 104, 3 (92 a. C.)

ἰς ⟨ς⟩ Ἀγάθην (editor ἰς Σαγάθης) μεμετρήμεθα Amh. II 120, 10 (204 p. C.) ἔχειν παρὰ Χάρμου . . εἰς αὐτὸν καὶ ἡνιόχους ζ′ . . ἄρτων καθαρῶν β′ χοίνικας . . καὶ εἰς ἱπποκόμους κτλ. Petr. II [72] (c. 226 a. C.) [1]).

τέ(τακται) εἰς ἴδιον λόγον τῶν βασιλέων Amh. II 31, 1 (112 a. C.) ἔδωκα αὐτὰ εἰς λόγον τῶν πενήτων Keny. I 77, 74 (VI s. p. C.)

§ 21.

9. Tempus pro quo pecunia solvitur.

a) Tempus futurum, in quod res locatur, praepositione ἐπί c. acc. significatur, de qua Voelkerus (p. 22) disseruit, velut μεμισθῶσθαι ἐπὶ πενταετῆ χρόνον Grenf. I 56, 7 (536 p. C.) — 57, 4. βούλομαι μισθώσασθαι ἐπὶ χρόνον ἔτη τρία CPR 34, 6 et al.

Eodem sensu εἰς usurpatur: βούλομαι μισθώσασθαι . . ἀρούρας ἓξ εἰς ἐνιαυτὸν ἕνα CPR 45 (214 p. C.) ἡ μίσθωσις ἤδ' ᾖ εἰς ἐνιαυτὸν ἕνα BGU III 916, 16 (I s. p. C.) al.[2])

Praepositione autem πρός certum atque singulare temporis spatium articulo plerumque addito indicatur: ἀπογραφῆς πρὸς τὸ ιζ′ (ἔτος) BGU II 484 (202 p. C.) πρὸς μόνον τὸ ἐνεστὸς β′ ἔτος μισθώσασθαι CPR 32, 9 (218 p. C.) μεμισθῶσθαι πρὸς τὴν ὀγδώην ἰνδικτίωνα Grenf. I 54, 9 (378 p. C.)

b) Ad tempus praeteritum locationis, pro qua pecunia solvitur, significandum ὑπέρ usitatum est: καὶ τελέσιν . . ὑπὲρ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ . . δραχμὰς ὀγδοήκοντα Amh. II 92 (163 p. C.) παρέσχεν . . ἀπὸ μέρους ἐνοικίου . . ὑπὲρ ἓξ μηνῶν . . κεράτια ἕν

---

1) Cf. Deissmann, stud. bibl. p. 113.

2) Mire dicta est futuri temporis significatio in Oxyrh. IV 725, 36 (183 p. C.) ἀργήσει ὁ παῖς εἰς λόγον ἑορτῶν κατ' ἔτος ἡμέρας εἴκοσι.

τέταρτον Wess. Fay. App. 679 (p. 235) (λόγος ἀναλωμάτων) ναοφύλακι ὀψώνιον ὑπὲρ Μεχείρ BGU II 362, 6 (p. IV) 16 (215 p. C.) et saepius. καὶ τὴν . . τιμὴν ὑμῖν κατέβαλον ὑπὲρ μηνῶν δύω. Grenf. I 48 (191 p. C.)

Byzantinorum esse videtur praepositionis ἐπί c. dat. usus. τοῦ χρυσίου τῆς καταβολῆς ἐπὶ μη(νὶ) Φαῶφι Amh. II 157 (612 p. C.) ἐδόθη λόγῳ ἀναλώματος ἐπὶ μηνὶ Φαῶφι ib. 158.

III.

Praepositiones sensu instrumentali usurpatae.

§ 22.

Dativum primum omnium casuum evanuisse e lingua Graeca constat. Quo factum est, ut sensus instrumentalis praecipue ei proprius magis magisque praepositionibus efferretur[1]). Quo ab usu non multum abest is, qui auctorem aut causam aut materiam significat, per quae quid fiat. Ita usurpantur praepositiones μετά ἀπό διά ἐκ παρά ὑπό plerumque cum genetivo, ἐπί et ἐν cum dativo coniunctae[2]). Rarissime σύν invenitur[3]) (cf. Pap. Collinet-Jouget Archiv I p. 293 ss. III. 10. ἐπιδείξειν ἑαυτὸν κουράτορα σὺν νόμῳ γεγενῆσθαι). ἐν nonnunquam cum praepositione εἰς mutari consentaneum est. πρός autem pro ὑπό apud verba passiva usurpatum in chartis non repperi[4]).

§ 23.

Praepositio μετά vel apud vetustos Atticos significabat, alicuius voluntate, auxilio et consilio aliquid fieri (cf. K.-Gerth p. 506 I, 1); Polybii aetate saepenumero quo quid modo factum

1) Cf. K.-Gerth I p. 436 (7). — Blass, l. c. p. 118 sqq.

2) Posterioribus temporibus quod accusativus saepius pro aliis casibus ponitur, hic non curo. Cf. Hatzidakis, p. 224 sq.

3) Jannaris § 1669, Krebs, l. c. p. 37 (III) — σύν valde usitatum apud Philostratum est (Schmid, Attic. IV 460).

4) Frequens est apud scriptores elegantioris sermonis cf. Jannaris § 1664, de Flav. Jos. Schmidt p. 389, de Luciano Schmid, Atticismus I 400, de Maximo Tyrio Dürr p. 53, de Procopio Scheftlein p. 48 ss.

sit, ita significatur[1]). *Modum et rationem* indicans et in volgari sermone latissime patet[2]).

γραφέτωσαν . . μεθ' ὅρκου Rev. Laws 42, 18. μετὰ δακρύων Petr. II [1] 4 (c. 260 a. C.) μετὰ κρότου καὶ κραυγῆς ibid. II [147] 25. παραιτεῖσθαι μετὰ βίας Tebt. 5, 57 (118 a. C.) μετ' ἡσυχίας ἀναλύειν Keny. I p. 34, 15 (161 a. C.) τούτου ἀγωγὴν μετὰ σκυλμοῦ ποιουμένων Tebt. 48, 22 (c. 113 a. C.) παρακαλεῖν μετὰ πάσης δυνάμεως Oxyrh. II 292, 5 (25 p. C.) μετὰ τοσαύτης κοσμιότητος καὶ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας τὰ τῆς βασιλείας διοικοῦντα Fay. 20, 21 (III—IV. s.) ὅπως μ. τῆς πάσης προσοχῆς οἰκονομη(θῇ) ἕκαστα Wilck. Act. VIII. διαφυλάξει μετὰ καλῆς πίστεως Lips. 598 l. 21 (381 p. C.) ἵν' οὖν εἰδῆς καὶ μετὰ πάσης πίστεως καὶ ἐπιμελείας ἔχῃ τῶν ἐνκεχειρισμένων BGU II 362, 7 (p. V.) μετὰ πάσης προθυμίας[3]) Keny. II p. 285, 16 (364 p. C.) μ. πάσης ἐπιεικείας ib. l. 10. μεθ' ὑγίας ἐὰν παρέλθω BGU II 625, 11 (II.—III. s.)

Interdum genetivus a praepositione μετά pendens sensum verbi repetit tantum atque acuit[4]): δεόμεθά σου μετ' εἰκετείας Paris. 27, 22 (Ptol. t.) χαίρειν σε ἀξιῶ μετὰ δεήσεως καὶ ἱκετείας Petr. II [60] (1 a) ἀξιῶ οὖν σε μετὰ δεήσεως Keny. I p. 13, 20 (162 a. C.)

Notandum videtur μετὰ τῆς γνώμης τινός aliquo consentiente. μέτρησον μετὰ τῆς τῶν εἰθισμένων γνώμης Vat. VI. 27 (p. 56) (Ptol. t.) Eodem modo διά usurpatur: τὸ ὑποκείμενον πρόγραμμα ἐκτεθήιτωι καὶ διὰ τῆς τοῦ κωμογραμματέως γνώμης Tebt. 35, 9 (111 a. C.) E contrario respondet ἄνευ τῆς γνώμης τινός vel ἄνευ τινός (cf. inf. p. 46.)

Prope ad sensum *instrumentalem* accedunt talia: ἐπαναγκάσαι με μετὰ ὕβρεων καὶ πληγῶν Keny. II p. 172, 8 (c. 150 p. C.) μετὰ πολλῶν κόπων ἀνηκάσαμεν αὐτῶν (l. ἠναγκάσαμεν

---

1) Krebs, l. c. p. 59c.

2) De σύν et μετά, cf. Tycho Mommsen, Beitr. z. Lehre von d. griech. Präp. Berlin 1895.

3) Hoc addendum est apud Deissmann, nov. stud. bibl. p. 82.

4) Cf. Nuth, de vita Porphyrii p. 54: μετὰ φωνῆς ἀνέκραζεν — ψάλλειν μετὰ φωνῆς sim. De usu Aeliani, velut ἀπέθανε κατενεχθεὶς μετὰ πτώματος v. Schmid, Attic III p. 285.

αὐτούς) Amh. II 133, 11 (II. s. p. C.) ἐβουλήθη ἐπέλευσίν μοι ποιήσασθαι μετὰ ξίφους BGU III 909 (351 p. C.)

Instrumentum[1]) ipsum non significatur nisi in chartis magicis: γράφε μετὰ μελανὸς γραφικοῦ nov. pap. mag. 234. ἔγχριε τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν μεθ' ὕδατος Keny. I p. 67, 64 (IV. s. p. C.)

Neograece usus instrumentalis praepositioni μετά = με adhaeret[2]).

Notatu haud indignum videtur quod legitur Amh. II 135, 15 (II. s. p. C.) τί δὲ ἡμεῖν συνέβη μετὰ τῶν ἀρχόντων, quod editor vertit: „what befell us in connexion with the magistrats." Sed nescio an intellegendum sit: „Quid nobis accidit de magistratibus" (sive per magistratus), ut vernacule dicimus: *Wie es uns mit den Beamten erging* . . . Similia leguntur BGU III 798 (Byz. t.) εὐχαριστοῦμεν τῇ ἡμῶν δεσποίνῃ εἰς πάντα τὰ καλὰ ἃ ἐποίησεν μετὰ τῶν δούλων αὐτῆς, ubi οἱ δοῦλοι ad eos qui epistulam scribunt pertinet. Verte: *Was sie an uns, ihren Dienern, getan hat*[3]).

§ 24.

Ἀπό genetivo additum *causam* significans neque vetustis Atticis ignotum est et in sermone volgari passim invenitur[4]).

ἀπολέσας χοιρίδια δύω ἀπὸ τοῦ σκυλμοῦ τῆς ὡδοῦ Fay. 111, 4 (96 p. C.) οὗτος (sc. ὁ θεός) ποιεῖ κυρτοὺς ἢ καὶ ἀπὸ ἀρρωστήματος καμφθῆναι Oxyrh. III 465, 224 (II. s. p. C.) ὥστε ἀπὸ τῆς τοῦ θεάματος ἡδονῆς καὶ τῆς χαρᾶς τὸ πνεῦμά σου συντρέχειν Pap. mag. 624.

---

1) Cf. Callinici vit. Hypatii (ed. s. Bonn. s.) 137, 28 μετὰ μαχαίρας ἔτεμεν. Max. Tyr. 117, 7 μετ' αὐτῶν (i. e. τῶν ὅπλων) τὴν ἐλευθερίαν ἀνελάμβανον. Philostr. H. 159, 5 μετὰ τῆς αἰχμῆς πρὸς τὴν ἀσπίδα ἐδούπησε (Schmid, Attic. IV p. 458) Planudes (Sprichwörter ed. Kurtz n. 100) ἀργὸς παῖς ὀλορνοῦς (?) οὐδὲ μετὰ μόχλων ἐγείρεται Synaxar. Cpol. 402, 77 τοὺς πόδας μεθ' ἥλων καθηλώθη et saepissime apud infimae Graecitatis scriptores.

2) Cf. Jannaris § 1607, 3 — § 1534. Mullach p. 382.

3) Iniuria igitur Blass (p. 125 et p. 135) Lucae verba 10, 37 ποιεῖν ἔλεος μετά τινος Hebraismum ducit.

4) Cf. K.-Gerth I § 430 d (p. 458).

In iuris instrumentis saepius occurrit locutio ἀπὸ γονῆς, gregem alicuius tributarii partu auctam esse indicans. ἀπογράφομαι τοὺς ἐπ(ιγεγονότας) εἰς τὴν ἐνεστῶσαν δευτέραν ἀπογραφὴν ἀπὸ γονῆς τῶν αὐτῶν θρεμμάτων ἄρνας ἑπτά Oxyrh. II 246 (66 p. C.) τοὺς ἐπακολουθοῦντ(ας) ἀπὸ γονῆς ἄρνας ibid. I 74, 20 (166 p. C.) cf. γράψεις διὰ πιττακίων τὸν ἀπολογισμὸν τῶν προβάτων τί σοι προσεγένετο ἀπὸ ἀρνέας παρὰ τὴν πρώτην ἀπογραφήν ib. II 297 (54 p. C.)

Similiter res *hereditate* aut ex pacto comparata significatur: τελωνῶν ὑπὲρ κληρωνομί(α)ς προσπεσούσης μοι ἀπὸ διαθήκης Ἰουλίου BGU I 340, 10 (149 p. C.) ἐλθόντα εἰς ἐμὲ ἀπὸ κληρονομίας τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ δικαίας ὠνῆς Grenf. II 71, I. 13 (248 p. C.) ἀπὸ κληρονομίας ἔχειν Tebt. 27, 83 (113 a. C.) ἐλθοῦσα εἰς ἡμᾶς ἀπὸ ἀγορατικοῦ παρὰ Βίκτορος ἀκολούθως τῇ δυνάμει τῶν δύο πράσεων Paris. 21, 12 (c. 600 p. C.) τὰ ἐληλυθότα εἰς ἡμᾶς ἀπὸ ὀνόματος τοῦ μετηλαχότος ἡμῶν πατρός Oxyrh. IV. 715 (131 p. C.) τὸ ὑπάρχον μοι ἀπὸ δικαίου συνχωρήματος Κοπρέου ψιλὸν τόπον Cairo P. 13, 4 (341 p. C.)

Deinde quo *auctore* quid fiat ἀπό indicat praecipue cum verbis intransitivis iunctum. ἔρρειμαι γὰρ κακῶς διακείμενος ἀπ' ἐκείνου Petr. II [60] (2) 3. (Ptol. t.) λοιδορούμενος καὶ δεινὰ πάσχων ἀπ' ἐμοῦ Oxyrh. II 237 (186 p. C.) col. VI. 21 (ib. VI. 33 βίαν ὑπ' αὐτοῦ πάσχοντος.) τῆς βίας ἣν ἔπαθα ἀπὸ α(ὐ)τῶν Keny. II p. 278, 13 (346 p. C.) καὶ τῶν ἀνθρόπων . . ἐπίσκοπόν ἐστιν τὸ δαιμ(όν)ιον καὶ νέμεσις ἀπὸ Διὸς τοῖς ὑπερηφάνοις Paris. 63 col. 9, 47 (165 a. C.) (Vide infra § 25.)

Eodem modo apud verba *accipiendi* interdum ἀπό pro παρά usurpatur[1]) ad significandum, unde quid veniat, imprimis a quo litterae dentur. ἔσχον ἀπὸ σοῦ Grenf. II 75, 5 (305 p. C.) (cf. § 1.) ἀπὸ Διοξένου ἀπόδος Σαραπίωνι Fay. 126 (II—III s.) verso 115 (101 p. C.) 111. BGU I 247—261 passim.

Hinc facile intellegitur praepositionem ἀπό etiam apud verba *passiva* pro usitato ὑπό inveniri. In chartis autem perpauca exstant exempla, id quod eo magis mirandum est, cum in recentibus scriptorum libris talia saepissime occurrant[2]).

1) K. Gerth § 430 (3 c) p. 458.

2) Nusquam in scriptis Aristotelis genuinis (Eucken p. 9) semel tantum apud Polybium (Krebs p. 45) uno loco suspecto apud Dio-

Haec tantum inveni: τὰς ἐπιβληθείσας τῇ κώμῃ αὐτῶν ἀ(πὸ) τῶν κελευσθεισῶν ἀπὸ τοῦ λαμπροτάτου ἡγεμόνος Amh. 107, 6 (185 p. C.) ubi librarii mendum videtur esse. εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ δεσπότου μου καὶ ἀδελφοῦ . . ἐτάγησαν ib. 154 (VI.—VII. s!) ἐπειδὴ ἀπροόπτως πρᾶγμα οὐ θέλω ἀναγαγεῖν αὐτοῖς ἐὰν μὴ ἀκριβεύσομαι ἀφ' ὑμῶν περὶ ἑκάστου πράγματος ib. l. 7. Incerta sunt Oxyrh. II 237 VI. 26 (186 p. C.) ἀπ' αὐτοῦ χορηγεῖσθαι et BGU IV. 1057, 23 (13 a. C.) κατὰ τὴν ἀπὸ ταύτης τετελειωμένη(ν) διὰ τοῦ αὐτοῦ κριτη(ρίου).

Instrumentum ipsum, per quod quid fit, significans ἀπό in chartis usurpari non videtur, quamquam hic quoque usus in scriptorum libris invenitur[1]), non in nova graecitate, ubi με hoc sensu pervicit.

§ 25.

ὑπό c. genetivo apud verba *passiva* auctorem significans usque ad infimam aetatem pertinet[2]). (K. Gerth I p. 522.) Saepe praepositiones παρά et διά hunc locum obtinent, haec per quod aut quem, illa qua a parte quid fiat significantes. Perraro praepositionem ἀπό vice eius fungi supra dictum est (p. 36)[3]).

Ne apud *intransitiva* quidem verba usurpatum ὑπό abhorret a veterum usu (K.-Gerth p. 522, 2) (cf. ἀπό p. 36.) μη-

---

nysium Halic. (Tegge p. 31) interdum apud Procopium (Scheftlein p. 22) — Saepius occurrit in LXX et N. T. libris (Blass § 40, 3 p. 127 qui tamen codices valde inter se differre monet) atque apud scriptores ecclesiasticos velut Originem maximeque in vitis sanctorum v. Compernass p. 44. — Etiam ea quae Jannaris § 1507/8 atque Hatzidakis p. 211 in medium proferunt, huc pertinent. In nova Graecitate demum ἀπό pervicit (Mullach p. 378).

1) K.-Gerth I § 458 (f.). Eucken, Aristot. p. 9. Tegge, Dionys. Hal. p. 32. Schmid, de Atticismo IV 444. — Cf. Callinici vita S. Hypatii (ed. Bonn. sod.) 60, 27. ἔζη ἀπὸ τῶν βοτανῶν. — Leontios (ed. Gelzer) 39, 1. — Deest apud Polybium atque in N. T.

2) Nova in Graecitate ὑπό in elegantioris tantum sermonis scriptis adhibetur, cf. Mullach p. 385.

3) Errore passivae verbi formae causa ὑπό positum videtur pro ἀπό separativo BGU IV 1024, 4, 10 σώματι ἀλλοτριωθέντι ὑπὸ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων (corpori quod ab hominibus i. e. de vita excessit) (IV.—V. s.).

δεμίαν λογείαν γεγονέναι ὑπ' ἐμοῦ εἰς μηδένα λόγον Oxyrh. II 239, 10 (66 p. C.) ἀκολούθως . . τοῖς γεγονόσι ὑπὸ τοῦ Πασίωνος ὑπομνηματισμοῖς ib. I 38 (50 p. C.) βίαν πάσχειν ὑπό τινος Amh. II 78, 4 (184 p. C.) βίαν πάσχειν ὑπὸ τοῦ ἀνδρός μου Oxyrh. II 237 VI 23 (186 p. C.)[1].

Notabiliora sunt Keny. II p. 100 (n. 295) φόρετρα ἧς κατῆξα (cf. Archiv III p. 237) ὑπὸ τῶν ἰδίων καμήλων κριθῆς onera frumenti quod per camelos transportandum curavit (118 p. C.) ὁ πρὸς τῆι ἐξαγωγῆι τοῦ σίτου ὑπὸ τῶν δι' αὐτοῦ πλοίων is qui frumentum per naves suas exportat. Petr. II [61] 2 (252 a. C.)

Ei qui exempla supra congesta perlustraverit, in promptu erit eodem modo Amh. II 79, 29 (c. 186 p. C.) τὴν ἐναπόχρησιν εἶναι ὑπὸ τοὺς ἐγμετρητάς explanare, ita ut accusativum pro genetivo positum esse putandum et ἐναπ. ὑπὸ τῶν ἐγμ. i. e. abusum geometrarum intellegendum sit. Sed collatis BGU III 775 (II s. p. C.) παραδέδωκά σοι τὸ κλεδὶν (pro κλειδίον) τῆς οἰκίας μου ὑπὸ τὴν σκευήν[2]) (i. e. clavem domus meae inter alias res tibi dedi) adducimur, ut eo quoque loco praepositioni significationem 'inter' subesse putemus: *es herrsche der Missbrauch unter den Landvermessern.*

Sed ad propositum revertar. Etiam *causa* praepositione ὑπό significatur. (K.-Gerth I p. 523) (cf. ἀπό p. 35) ὑπὸ τῆς ἀθυμίας μετήλλαχεν τὸν βίον Amh. II 78, 4 (184 p. C.) ὑπὸ τῶν πληγῶν κινδυνεύω τῷ ζῆν Tebt. 44, 21 (114 a. C.)[3]).

---

1) Cf. εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ πεπονηκότων tit. Rhodiapolit. (L. Lafoscade, de epistulis imperatorum magistratumque Rom. Lille 1902 N. 39) (143 p. C.) ὅσα . . ὑπ' αὐτοῦ ἔπαθον CIG 2222 I. s. p. C.) ἐνέδραις ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐνέτυχον Procop. G. III 13, 327, 21.

2) Saepius occurrit locutio ὑπὸ σκεύη velut in Keny. II p. 88 (164 p. C.) ὑπὲρ . . παροδίου καμήλων τεσσάρων ὑπὸ σκεύη δραχμὰς λγ' Huc autem pertinent quae Wilckenius disputavit de locis ὀνάριον ὑπὸ οἴνου (BGU I 248), ὄνος ὑπὸ δένδρα (ib. I 362, 9, 13) similibus. (v. Herm. XXVIII p. 163) Ermanus (ibid. p. 479) hunc praepositionis usum Copticismum dicit (= ägypt. ḥr, kopt. ha), cf. Thumb, die griech. Sprache im Zeitalter des Hellenismus. Strassb. 1901 p. 124.

3) Non recte igitur Schmid (Attic. IV p. 467 et 631) hunc usum in κοινῇ dialecto plane evanuisse dicit. Cf. Jannaris § 1695 b.

Modum, quo quid fiat, et genetivus et dativus praepositioni ὑπό additi significabant (K.-Gerth § 442 I 2c, p. 523 et II 2b, p. 524). Eorum loco accusativus positus esse videtur pap. mag. 680 ἄλκιμοι νεανίαι οἱ στρέφοντες ὑπὸ ἐνκέλευσμα τὸν περιδείνητον τοῦ κύκλου ἄξονα τοῦ οὐρανοῦ.

§ 26.

Praepositio διά cum genetivo coniuncta homines, quibus intermediis quid fiat, significat. Hoc sensu, qui a communi dicendi ratione non recedit (K.-Gerth § 434 I 3c, p. 483), legitur: ἐμοῦ τοῦ μισθωσαμένου ἐκτελοῦντος τὰ δι' ἐργατῶν τῶν ἀρουρῶν ἔργα πάντα Grenf. I 44, 15 (378 p. C.) i. e. opera quae per mercennarios facienda sunt cl. Taur. II pap. III 26 (c. 100 a. C.) οἰκοδομούντων διὰ πολυχειρίας (per multos homines) παντος του (l. πάντας τοὺς) δι' ἐμοῦ οἰκονομηθησομένους χρηματισμούς Grenf. II 41, 17 (46 p. C.) καθ' ὁμολογίαν τελειωθεῖσαν διὰ τοῦ αὐτοῦ γραφείου Amh. II 113 (157 p. C.) δι' ἐμοῦ ἐτελειώθη BGU I 315 (Byz. t.).

Praecipue διά apud *nuntiandi iubendique* verba invenitur: τοῖς δι' αὐτοῦ σημαινομένοις Keny. II p. 149, 7 (15 p. C.) δηλουμένας δι' αὐτοῦ Amh. II 68, 6 (I. s. p. C.) al. Sensu iuridico vicarium alicuius notat vel procuratorem clientis loco agentem [1]). τοῦ Ἀφροδεισίου διὰ Σωτηρίχου ῥήτορος εἰπόντος (Pap. Rain. 1492 Z. Sav. Stift. 12, 286). Ταποντῶς δι' ἐκδίκου τοῦ ἀνδρὸς Πασίωνος πρὸς Φανογμέα κτλ. BGU I 136, 4 (135 p. C.) al. Quo factum est ut locutio δι' ἑαυτοῦ persaepe „ipse" i. e. nemine intercedente vel arbitratu suo significet [2]). ἃς καὶ ἐξέσται τῇ (δεῖνι) . . δι' ἑαυτῆς μετεπιγράφεσθαι Oxyrh. II 273 (95 p. C.) εἰ μὴ . . αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ παρὼν ἐπιδείξειεν ἑαυτὸν κουράτορα σὺν νόμῳ αὐτοῦ γεγενῆσθαι (Archiv I p. 301 col. III 10) διὰ σαυτοῦ

---

1) Cf. Gradenwitz, L'importanza delle preposizioni nel linguaggio giuridico (bull. dell' istituto di diritto Romano, ann. IX fasc. III—V p. 101 sq.).

2) Cf. Krebs, l. c. p. 67. Conferri potest usus dativi ἑαυτῷ (sua sponte) de quo E. Schwartz disseruit De Pionio et Polycarpo, Gött. 1905, p. 8.

φέρε αὐτὰ δι' ἑαυτῶν ἀνελομένοις (σαλάρια) Oxyrh. III 474, 36 (184 p. C.). Ex eodem fonte deductum est σὺ γὰρ διὰ σαυτοῦ ἶ Amh. II 132, 4 (II s. p. C.) i. e. tuae potestatis es[1]).

Transeamus nunc ad genetivum *rei* praepositioni διά iunctum, quo significatur, qua re intercedente aut per quod quid fiat. (K.-Gerth. p. 483) ἐνέτυχον διὰ ἀναφορᾶς τῷ κυρίῳ Oxyrh. I 57, 4 (338 p. C.) προσελήλυθα διὰ βιβλιδίων τῷ ἡγεμόνι BGU II 614, 12 (216 p. C.) ἐπισκοποῦντες εὑρίσκομεν διὰ τῶν φυλασσομένων ἡμεῖν βιβλίων Wilck. Act. IV col. 2. οἱ διὰ λόγων servi rationes curantes cf. Wilcken Ostraca p. 684.

Non multum abest usus praepositionis διά c. gen. materiam aut *instrumentum* ipsum, quo quid efficitur, significans (K.-Gerth § 434 I 3 d p. 483)[2]).

γράφε διὰ αἵματος nov. pap. mag. 310. γράφε τὰ ἅγια ὀνόματα διὰ αἵματος ὀνίου Keny. I p. 94, 301 (III. s. p. C.) τὴν διὰ τοῦ γάλακτος σπονδήν pap. mag. 2972. συνάψαντες ἡμῖν δι' ὅπλων μάχην (Archiv I p. 57. Gizeh-Pap. Inv. 10351 Col. I 16).

Praecipue apud *scribendi* verba διά ita usurpatur[3]): γράψεις διὰ πιττακίων τὸν ἀπολογισμόν Oxyrh. II 297 (54 p. C.) τῶν διὰ τοῦ δανείου γεγραμμένων πάντων Grenf. II 17 (136 a. C.) 19.

Eodem modo explanantur talia, quae breviloquentia quadam dicuntur: εἰς ἔκτεισιν τῶν διὰ τοῦ δανείου πάντων Grenf. II 18, 19 (136 a. C.) 27, 20 et saepius. [ἐὰν ἦι ἀληθῆ τὰ] διὰ τῆς ἐντεύξεως Magd. XXIV 12 (III. s. a. C.) τὰ διὰ τῶν ἐπιστολῶν BGU III 884, 5 (II—III s.) ubi participium enuntiandi verbi [velut δηλωθέντα sim.] subaudiendum est. Itaque fit, ut praepositio διά notionem „nomine alicuius" *auf Grund von*,

1) Memorabilis est usus praepositionis διά Oxyrh. II 299 (I. s. p. C.) ἔδωκα αὐτῷ διὰ σοῦ ἀρραβῶνα, ubi „pro te, tuo loco" intellegendum est. (Datur arrha per eum qui epistulam scribit pro eo ad quem scribit) cf. editorum annot. et Wilamowitz, Gött. gelehrt. Anz. 1900 p. 57.

2) Cf. Krebs, l. c. p. 67. — Spohr. de M. Aurel. p. 25, saepe cum acc. coniunct. p. 26. Schmid, Attic. III 280, IV 446.

3) Rarius praepositiones ἐν et ἐπί his verbis iunctae inveniuntur: ἐπιστολήν . . ἐν ᾗ διεσάφεις εἶναι ἐν κατοχῇ Keny. I 30 (172 a. C.) ὡς ἔγραψας ἐπὶ τῇ ἐντολῇ Amh. II 133 (II. s. p. C.).

laut accipiat[1]): τὰ διὰ τῶν χρηματισμῶν ὑπάρχοντα res sunt, quas alicuius esse libri declarant.

διά c. accus. instrumentaliter usurpatum latissime patet[2]). (K.-Gerth I § 434, II 2 b.) Hic usus quomodo ex significatione „propter" ortus sit, intelleges collatis talibus: καλῶς ποιήσεις καὶ διὰ ταύτην καὶ δι' ἡμᾶς Vat. XVIII 29 (Ptol. t.) καθ' ἑκάστην ἡμέραν βαροῦμαι δι' αὐτόν Oxyrh. III 525, 3 (II s. p. C.) ἔσομαι δι' ὑμᾶς ἐσχηκὼς τὸν βίον Vat. 28. τευξόμεθα διὰ σὲ ἀντιλήψεως Vat. D. 21. διὰ σὲ βεβοηθημέναι Grenf. 15, 9 (c. 140 a. C.) τῆς μετρήσεως γεινομένης διά τινα τῶν σῶν BGU IV 1018, 19 (III. s. p. C.)

Exstat etiam cum *rei* accusativo iunctum: ἵνα μὴ εἰς ψωμὶν γένηται διὰ τὼ ὕδωρ Fay. 119 (c. 100 p. C.) πριαμένης διὰ χειρόγραφον Paris. 17, 11 (154 p. C.) πεπρακέναι διὰ τήνδε τὴν ὁμολογίαν BGU I 350 (II s. p. C.) διὰ γὰρ τὴν σὴν πρόνοιαν ἐν ὀρθῶι μέλλει γείνεσθαι BGU I 248. 9 (I. s. p. C.)[3]).

§ 27.

Auctor aut causa alicuius rei iam prioribus temporibus, apud Ionicos potissimum scriptores, praepositione ἐκ significabantur. (K.-Gerth p. 460, c, d.) Huius modi in chartis inveniuntur exempla talia: ἐπειδὴ ἔκ τινος πονηροῦ δαίμονος συνέβη αὐτοὺς ἀποζεῦχθαι ἀλλήλων Grenf. II 76 (306 p. C.) A causali sensus *instrumentalis* haud raro prope abest [apud verba passiva aut intransitiva (K.-Gerth p. 461 f.) praecipue[4])]. ἐγὼ δὲ ἔκτοτε ἐκ τῆς τοῦ ἐπιστρατήγου ἐπιστολῆς . . κελευσθεῖσα καταπλεῦσαι Oxyrh. III 486, 28 (131 p. C.) καὶ ἐκ πολλῶν λόγων μόλις συνεπείσαμεν διαγράψαι Wilck. Act. XII. τὰ ἐμὰ πάντα ἐκ τῆς ὑπερβαροῦς ἀναβάσεως τοῦ ἱερωτάτου Νίλου ἀπολωλέναι Oxyrh. III 486 (131 p. C.) τὴν μὲν Τάησιν βαρέαν οὖσαν ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῶν ἐξέτρωσεν (l. ἐξέτρωσαν) τὸ βρέφος Cairo-P. 15, 15 (362 p. C.) Cum loco BGU III 829, 13 (261 p. C.)

---

1) Cf. Herm. XX p. 459.

2) Cf. Jannaris § 1534.

3) Quae mire dicta leguntur Oxyrh I 34 III 12 (127 p. C.) τοὺς διὰ ἀπειθίαν κ[αὶ] ὡς ἀφορμὴν ζητοῦντες ἁμαρτημάτων τειμωρήσομαι ita emendenda esse ut pro κ[αὶ] ὡς suppleatur κ[ακ]ῶς vidit Brinkmann.

4) Cf. Krebs, l. c. p. 63.

τὸν ἐξ ἐπιγονῆς προσγεγονότα πῶλον cf. quae de ἀπὸ γονῆς diximus. (§ 24.) Etiam *materia* significatur: ἀνοικοδομῆσαι τροχὸν ἐκ καινῆς ἐξ ὀπτῆς πλίνθου Oxyrh. IV 707 II 28 (136 p. C.) (cf. p. 22.)

§ 28.

παρά c. gen. apud verba passiva pro ὑπό usurpatum, cum priore aetate exiguis verborum mittendi similiumque finibus se contineat, postea latius pertinet (K.-Gerth p. 510, 2 b Krebs, l. c. p. 51): τῶν ἀφωρισμένων αὐτῇ παρ' ἐμοῦ ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ πραγμάτων Grenf. I 62, 12 (VI—VII s.) τὰ παρὰ σοῦ εἰρημένα P. Collinet-Jouget col. II 17. ὑπομνησθῆναι παρ' οιουδήποτε προσώπου Oxyrh. I 125, 17 (560 p. C.) χάριν τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀπηγμένου Tebt.. 34, 6 (c. 100 a. C.) i. e. hominis ab eo capti causa.

παρά *cum dativo* coniunctum hominem illiteratum sapit: εἰς τὰ παρ' αὐτῷ ἀναλώματα Amh. II 136, 21 (III. s. p. C.) [1]).

§ 29.

Praepositio ἐπί c. dat. iuncta *causam* significans ab antiquo usu non discrepat: (K.-Gerth p. 502 d.) ἐπὶ τῷ ἔρωτί μου ἀγρυπνοῦσαν nov. pap. mag. 956 et sim. ἐχάρην ἐπὶ τῷ σε ἐρρῶσθαι BGU II 531 (Rom. t.) ἔκλαυσα ἐπὶ τῶι Εὐμοίρωι (scil. τεθνηκότι) ὡς ἐπὶ Διδυμᾶτος (sic.) ἔκλαυσα Oxyrh. I 115 (II. s. p. C.).

Saepius ἐπί c. dat. *abstracti* nominis iunctum *modum* et rationem, quo quid fiat, indicat, ita ut interdum adverbii fere vices teneat (cf. μετά § 23): περιεσπακέναι ἐπὶ τῆι πάσηι συκοφαντίαι καὶ διασεισμῶι Taur. I 5, 1. κακοτρόπως καὶ ἐπὶ ῥαιδιουργίαι ib. I 6. 3 (Ptol. t.) ἐπὶ φθόνῳ δὲ μόνον λοιδορούμενος Oxyrh. II 237 VI 21 (186 p. C.) nisi hoc loco ἐπιφθόνω⟨ς⟩ legendum est.

De ἐπ' ἀγαθῷ et quae similia sunt cf. infra § 31.

---

1) Fortasse interpretandum est: τὰ ἐμὰ ἀναλώματα cf. § 4. Sed posteriorum sermo παρά c. dat. iunctum non ignorat. Cf. ὅσα εἴδετε παρ' ὀφθαλμοῖς Act. apost. apocr. II Jo. 204, 2 ὁ οὐχ ὁρώμενος παρὰ τοῖς σωματικοῖς οφθαλμοῖς, τοῖς δὲ τῆς ψυχῆς ib. Th. 169, 19. Cf. Schmid, Attic. I 319 (Lucian) IV 460. Jannaris § 1632. Mullach p. 381.

§ 30.

Praepositionis ἐν usum instrumentalem vel antiquitus non ignotum (K.-Gerth § 431, 3a) in labente Graecitate magis magisque increbuisse constat[1]). Chartae autem tamquam vestigia solum huius dicendi generis praebent; velut *causa* significatur[2]) Paris. 28, 12 διαλούμεναι ἐν τῷ λιμῷ [cf. διαλούμεναι τῷ λιμῷ ib. 27, 13 ὑπὸ τῆς λιμοῦ ib. 26, 9 (c. 160 a. C.) τῆι λιμῶι διαλούονται Keny. I p. 25, 20 (161 a. C.)].

Loci autem notio [quae etiam talem locutionem effecit: οἰκίας ὅλης βαλλούσης ἐν δυσὶ θύραις μιᾷ μὲν αὐθεντικ(ῇ) εἰς λίβα, τῇ δὲ ἄλλῃ πλαγίᾳ εἰς ἀπηλ(ιώτην) stud. Vindob. IX p. 248 (Byz. t.)] hic quoque aliquo modo sentitur neque usquam plane evanuit, sicut factum est Act. Apost. apocryph. (ed. Lipsius Bonnet) II Ph. 49, 9. ἀναιρεθῆναι ἐν ξίφει 'gladio', ubi instrumentum ipsum significatur.

Exstant certe in chartis quoque locutiones ἐν μαχαίρᾳ sim., sed longe aliter explanandae. ἐπελθὼν σὺν ἄλλοις . . ἐν ὅπλοις καὶ σπασαμένων τὰς μαχαίρας Tebt. 48, 19 (c. 113 a. C.) σὺν ἄλλοις πλείοσι ἐν μαχαίραις παραγιγνομένου Tebt. 41, 5 (119 a. C.) = 45, 17 = 46, 15. ἐν μαχαίρηι Tebt. 16, 14 (ubi verbum finitum intercidit) δύο τινὲς ἐν μα[χαίραις] αὐτὸν . . . . συνέδραμον ἥκ[οντες] παστοφόριον. Paris. 11, recto 4. (157 a. C.) Haec exempla ad vestitum pertinent, significantia qua veste quis indutus, deinde quibus rebus ornatus et instructus sit[3]).

Eodem modo interpretanda sunt Novi Testamenti exempla, ut ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς (I Cor. IV 21) quae et falso pro

---

1) Cf. Theodori in s. Theodos. panegyr. ed. Usener 10, 3 et annot. — Alia exempla invenies in Bonneti indice grammatico ad Act. Ap. apocr. s. v. ἐν, velut ἐν ἥλοις σιδηροῖς περονήσατε αὐτοῦ τὰς χεῖρας II Mt 240, 7 sim. cf. ἐν αὐτῇ (scil. ῥάβδῳ) τὰ ὕδατα ταράξας v. s. Domenicae (Mnem. hagiol. ed. Theophilos Joannu p. 278) ἐν λίθοις κατέλευσαν Synaxar. Cpol. 112, 2.

2) Cf. Schmid, Attic. IV 449 (ἐν οἴνῳ στασιάζειν) Aliter explicandum est ἐν πλείοσιν ἀδικούμενοι Par. 22, 4.

3) Cf. Krebs, l. c. p. 72. — Cf. praeterea ἐν καλάμοις κεκόσμηνται Act. Ap. apocr. II (Bonnet) Th. 110, 3. — Leontii v. S. Joannis (Gelzer) 38, 9. ἐν γοναχίῳ σκέπεται. εἰς pro ἐν: εἰς παλλὶν σκεπάζεται ib. 38, 17 εἰς γονάχιον θερμαίνῃ 39, 14 et al.

Hebraismis (cf. Blass l. c. § 38, 1) haberi iam Deissmannus docuit (stud. bibl. p. 115 ss.) et instrumentali sensu carere locis collatis evincitur[1]).

Respondet usus praepositionis μετά: εἰσβαίνω οὖν μετὰ τῆς αἰσθῆτος Oxyrh. I 123, 15 (III-IV. s.) μετὰ τῶν χλαμύδων εἰσβῆναι ib. 19.

§ 31.

Ex omnibus praepositionibus, quae instrumentali similive sensu usurpari possunt, in chartis σύν (K.-Gerth p. 467, 2a) rarissime inveniri iam supra diximus (v. p. 33). Usque ad volgarem graecitatem nostri temporis praepositio una in dictione σὺν θεῷ permansit[2]) eademque in chartis saepius occurrit: σὺν τοῖς θεοῖς ἐκ θανάτου σέσωμαι Paris. 12, 17 (157 a. C.) ἁγίῳ σὺν θεῷ ἀντιγεούχη (l. -χῳ) P. Brit. (V-VI s.) stud. Vindob. XII p. 82. δι' ἐμοῦ Μηνᾶ σὺν θεῷ γραμματέως Keny. I p. 220 (n. 9a) (Byz. t.)[3]).

---

1) Solmseni benignitati debeo, quod similitudinem ad hunc usum illustrandum maxime idoneam afferre possum: Die Sinnesentwicklung von ἐν, die zu Wendungen wie ἐν μαχαίραις geführt hat, findet ein Seitenstück bei der russischen Präposition *v*, die dem gr. ἐν, lat.-deutsch *in* etymologisch gleichsteht und wie diese auf die Fragen wo? und wohin? antwortet. Sie wird verwendet zur Angabe von Kleidungsstücken, die man trägt: *on v kaftanė* 'er ist im Kaftan, trägt einen K.'; *ona v černom* (*platĭjė*) 'sie ist im schwarzen Kleide, trägt ein schw. Kl.'; *ona v šljapě* 'sie ist im Hut, trägt einen H.'; *ona v perčatkach* 'sie ist in Handschuhen, trägt H.'; *on chodit v sapogach* 'er geht in Stiefeln, trägt St.'. Von da aus hat sie ihren Gebrauch ausgedehnt und steht nun auch bei Dingen, die man am Körper trägt, ohne dass sie Kleidungsstücke im eigentlichen Sinne wären, und bei denen wir sie nicht mehr durch 'in' wiedergeben können: *on v očkach* 'er ist in der Brille, trägt eine B.'; *on v golubom lentě* 'er ist im blauen (Ordens-)Bande, trägt ein bl. B.'; *ona u nas v ključach chodila* 'sie ging bei uns in Schlüsseln, war bei uns Beschliesserin'.

2) Cf. Mullach p. 385.

3) Eodem sensu dicuntur: λαμβάνω σε σὺν ἀγαθῇ τύχῃ καὶ ἀγαθῶι δαίμονι p. mag. 3000. εἰ μὴ κατὰ θεῖον ἐξείλησα ἀπ' αὐτῶν, ἔμελλον ἂν καὶ τὸ ζῆν κινδυνεύειν Amh. II 142, 9 (IV. s. p. C.) τῇ ἀγαθῇ μετὰ θεῶν δεσποίνᾳ BGU II 798 (Byz. t.) (Eodem modo Oxyrh. I. 131, 1 (VI.-VII. s.) τῷ ἐμῷ μετὰ θεὸν ἀγαθῷ δεσπότῃ accusativum pro gen.

Similis non eiusdem generis sunt σὺν θεῷ et similia ad futurum tempus spectantia et ex more fausti ominis gratia addita sicut nos „*will's Gott*" dicere solemus. ἀπόδοσιν ποιήσομαι τῷ καιρῷ ἐκ τῶν σὺν θεῷ καρπῶν εἰσιούσης ἰν(δικτίονος) Keny. I p. 216, 30 (c. VI s. p. C.) ὁμολογοῦμεν παρασχεῖν σοι . . ἐκ νέων καρπῶν τῆς σὺν θεῷ δωδεκάτης ἐπινεμήσεως Amh. II 150, 28 (592 p. C.) ἀπὸ καρπῶν τῆς σὺν θεῷ εὐτυχῶς[1]) ἐσομένης ἕκτης ἰνδικτίονος Keny. II p. 326, 46 (616 p. C.) σὺν τοῖς θεοῖς σχεδὸν ἔσται ὁ διάλογος ἕως τῆς λ' τοῦ Παχών Tebt. 58, 58 (111 a. C.) καὶ οὔπωι συνκεχώρηικεν ὥστ' ἂν σὺν τοῖς θεοῖς καταστοχήισαμεν αὐτοῦ ib. recto 35. καὶ σὺν θεῷ ὡς ἂν δυνηθῶ σοι . . ἐγγύας ἀποκαταστήσω Genf. 46, 14 (345 p. C.) τὴν σὺν θεῷ ἐσομένην μου νύμφην CPR XXX 140 (VI s. p. C.) [p. 146]. τῶν σὺν θεῷ τεχθησομένων ἐξ αὐτῆς τέκνων Strassb. P. (Archiv III p. 465 ss.) l. 50 cf. 57 (VI. s. p. C.)[2]).

---

positum et intellegendum puto: μετὰ θεοῦ, cum editor vertat: to my kind lord next to god). ἀπηλλάγημεν τοῦ θεοῦ συνεργήσαντος Amh. II 152, 4 (V.—VI. s. p. C.) ἐπιγνοῦσα ὅτι θεῶν θελόντων διεσώθης BGU II 615, 4 (II. s. p. C.) παρεδέξατο ἡμᾶς ὁ τόπος ὡς ὁ θεὸς ἤθελεν. BGU I 27, 10. Cf. etiam A. Brinkmann, de dialog. Platoni falso addict. (1891) p. 11 sq. (κατὰ θείαν βούλησιν) Deissmann, nov. stud. bibl. p. 80.

1) Vocabulum εὐτυχής hoc sensu etiam solum invenitur Byzantinorum temporibus: ἀπὸ καρπῶν τῆς εὐτυχοῦς εἰσιούσης τρίτης ἰν(δικτίωνος) BGU II 364 (553 p. C.) τῆς εὐτυχοῦς εἰσιούσης ἰνδ. CPR 34, 5. Similiter dicitur ἐπ' ἀγαθῷ cf. σπέρματα εἰς τὴν ἐπ' ἀγαθοῖς γεναμένης (l—ην) κατασποράν BGU III 835, 19 (216 p. C.) ὅπου ἐπ' ἀγαθῷ τὸν νόμον διαλογίζηται Oxyrh. III 484, 23 (138 p. C.) ἕως ἐπ' ἀγαθῷ πρὸς σὲ παραγένομαι ib. 531, 6 (II. s. p. C.) τῆς ἐπ' ἀγαθοῖς σου ἐπιδημείας ib. I 71, II 17 (303 p. C.).

2) Eodem sensu usurpatur: καὶ γὰρ ἐγὼ θεοῦ βουλήσει ἐὰν εὕρω πλοῖον ἔλθω ἐν τάχει πρὸς ὑμᾶς Amh. II 144. (V. s. p. C.) ε.δότες ὅτι ἔχετέ με ἰς ὅσ' ἂν πάσχετε θεοῦ βοηθοῦντος Fay. 136, 3 (IV. s. p. C.) θεῶν δὲ βουλομένων πάντως μετὰ τὰ Σουχεῖά σε ἀσπάσομαι BGU I 248, 11 (II. s. p. C.) καὶ ἐκ τούτου ἐλπίζω ταχὺ προκόσαι (i. e. προκόψαι) τῶν θεῶν θελόντων ib. II 423, 18 (II. s. p. C.) κα[ὶ] εἰδέναι σε ὅτι θεῶν ἐπιτρεπόντων τάχειόν σε . . ἀσπασόμεθά σε . . ib. II 451, 16 — ὅμως τέλειον εὑρήσεται τῆς τύχης ἐπιτρεπούσης περὶ τοῦ κοινοῦ ib. I 248, 15 (II. s. p. C.).

IV.

Praepositiones ἄνευ et πλήν et quae earum vice funguntur.

Praepositionum quibus excludendi sensus inest, cum Atticorum in sermone pedestri ἄνευ (sine) et πλήν (praeter) fere solae usurpentur, neograece earum vice χωρίς, δίχως sive ὄξω (i. e. ἔξω) et ἀπό funguntur (Thumb, l. c. p. 122/3.). Quae mutatio cum maximam partem illo tempore quo chartae nostrae scribebantur facta sit, accuratius in hanc rem inquirere operae pretium mihi videtur [1]).

§ 32.

ἄνευ „*sine*" significans raro invenitur [2]).

Praecipue *abstractis* nominibus iungitur: ἄνευ ἐπισκέψεως Tebt. 24, 26 (117 a. C.) ἀ. πάσης ὑπερθέσεως καὶ εὑρησιλογίας BGU III 856 (106 p. C.) ἀ. αἰτίας τινός Oxyrh. I 140, 28 (550 p. C.) ἀ. πάσης ἀντιλογίας Amh. II 149, 17 (VI s. p. C.) ἄνευ παντὸς δόλου καὶ φόβου [καὶ βίας καὶ ἀπάτης καὶ ἀνάγκης καὶ οἱ]ασδήποτε κακονοίας καὶ . . πάσης νομίμου περιγραφῆς Grenf. I 60, 12 (581 p. C.) ἀ. νομίμων ἡμᾶς ἀποθεῖσθαι Fay. 124, 18 (II s p. C.) Rarius cum *persona* iungitur: μηθὲν ἄνευ σοῦ ποιεῖν Tebt. 20, 7 (113 a. C.) ἄνευ οἰκοδόμων Taur. I 3, 26 (Ptol. t.).

Notatu dignum est ex locutionibus velut ἄνευ τῆς αὐτῶν γνώμης Tebt. 6, 36 (139 a. C.) ὁ δὲ παρὰ σοῦ οὐκ ἔφη δύνασθαι

---

1) Cf. quae K. Dieterichius nuper de similibus mutationibus disseruit Rh. M. 59 p. 226 ss. et 60 p. 229 ss.

2) Polybius vitat ἄνευ hiatus causa v. Krebs, praep. adv. Polyb. p. 11. Ter tantum in N. T. occurrit (Blass, l. c. p. 128). Cum apud Plotinum ἄνευ valde praevaleat (scr. Seidel) plane evanuit apud Synesium (scr. Fritz).

ἄνευ τῆς σῆς γνώμης ἀποδοῦναι Grenf. II 14, a 20 (III s. a. C.) sim. etiam breviorem ἄνευ τινός „insciente aliquo“ fluxisse. ἐὰν δέ τι ἄνευ τοῦ ἀντιγραφέως λάβωσιν Rev. L. 11, 18 [quod non secundum Wilckenium (Ostrac. p. 559 sq.) „absente curatore“ vertendum est] καὶ μηθὲν ἄνευ τούτου ἀνηλίσκειν Petr. II [44] 17 (253 a. C.) οὐκ ἔφη δύνασθαι πλεῦσαι ἄνευ σοῦ Grenf. II 14 c. 6 (III s. a. C.) i. e. te prohibente. ἄνευ θεῶν οὐδὲν γίνεται Paris. 45, 4 (c. 150 a. C.)[1] (cf. etiam p. 48 et p. 34).

Nonnunquam sensus praepositionis est „*liber ab aliqua re*“. παρέξομεν ἡμῖν (i. e. ὑμῖν) ταμῖον ἐν τῷ θησαυρῶι ἄνευ ἐνοικίου καὶ παντὸς τελέσματος Keny. II p. 186, 22 (94 p. C.) τόπους ἄνευ ἀκαθαρσίας BGU II 393, 15 (168 p. C.).

Praepositionis ἄνευ vice in chartis funguntur χωρίς δίχα ἐκτός raro πάρεξ [cf. Oxyrh. IV 729, 33 (137 p. C.) π. τῆς ξυλολογείας].

§ 32.

πλήν sensu „*praeter*“ usurpatum mature evanescere coepit[2]).

ἀφιᾶσει πάντας πλὴν τῶν ἱεροσυλίαις ἐνεχομένων Tebt. 5, 5 (118 a. C.) μὴ περισπάσθαι εἰς ἑτέρας λειτουργίας πλὴν τῶν κατ(οικιῶν) ibid. 124, 39 (I. s. a. C.) χερσοκο(πήσει) τὴν ἐν τῷ κλήρ(ωι) χέρσον πλὴν τῆς γει(τνιώσης) Θοώνει γῆι (scil. χέρσου) ibid. 105, 3 (103 a. C.).

Saepius invenitur πλήν etiam posterioribus temporibus in certis vendendi formulis, ubi sensus „praeter“ initio praepositioni proprius (res non reddi potest praeterquam si vitia certa inveniuntur) paulatim vergit ad notionem „sine, liber ab aliqua re“ (quo factum est, ut etiam χωρίς, ἐκτός in iisdem formulis usurparentur): ἣν (i. e. δούλην) παρείληφεν ταύτην τοιαύτην

---

1) Cf. Wilcken, Ostraca p. 559 sq. Deissmann, nov. stud. bibl. p. 86. — Mt. 10, 29 καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν [i. e. στρούθων] οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.

2) πλήν ap. Polyb. saepius c. inf. iunctum (Krebs, l. c. p. 11) quater invenitur in N. T., c. acc. iungitur ap. M. Aurelium (cf. Spohr, l. c.), nusquam ap. Plotinum (Seidel) semel in Synesii epistulis (Fritz) occurrit.

ἀναπόριφον πλὴν ἱερᾶς νόσου καὶ ἐπαφῆς (nisi si morbus comitialis aut scabies invenietur) Oxyrh. I 95 (129 p. C.) δοῦλα σώματα ἀναπόριφα πλὴν ἱερᾶς νόσου καὶ ἐπαφῆς ib. I 94 (83 p. C.) BGU III 859 (II s. p. C.) III 987 (45 p. C.) passim. ὀμνύω . . πεπρακέναι δούλην ἀσυκοφάντητον πλ. ἱ. ν. κ. ἐ. Oxyrh. II 263, 10 (77 p. C.).

Sicut ipsum πλήν fines pristinae notionis nonnunquam transgredi vidimus, eodem modo atque saepius partes mutant, quae harum ἄνευ et πλήν praepositionum vicibus funguntur.

§ 34.

χωρίς a) sensu „*sine*“.

1. cum gen. *personae* iungitur [1]).

χωρὶς κυρίου χρηματίζειν κατὰ τὰ Ῥωμαίων ἔθη BGU I 94 (289 p. C.) III 920 (181 p. C.) III 863 (III. s. p. C.) passim. Diversum est Oxyrh. III 496 (127 p. C.) καταχρηματίζειν χ. εὐδοκούσης τῆς γαμουμένης verbis ἄνευ τῆς γνώμης τινός respondens, de quibus v. p. 46 s.

2. c. gen. *rei* iunctum:

χελωνίοις χ. ἥλων BGU IV 1028, 26 (II. s. p. C.) χ. μισθοῦ ποιοῦντα Oxyrh. IV 725, 45 (183 p. C.) Amh. II 93, 13. ἐγράφη χ. ἀλίφατος καὶ ἐπιγραφῆς BGU III 717, 24 (149 p. C.) II 666, 31 passim. ἐνοίκησιν καὶ χρῆσιν χ. ἐνοικίου οἴκου (i. e. liberum a) Oxyrh. III 489, 6 (117 p. C.) φόρου . . ἀρουρῶν . . καθαρῶν ἀνυπολόγου παντὸς ὑπολόγου καὶ ἀναλώματος καὶ χ. παραδοχῆς πάσης BGU III 920, 16 (181 p. C.) ὃν παρείληφεν [τοῦτον τοιοῦτον ἀναπόριφον] χ. ἐπαφῆς καὶ ἱερᾶς νόσου BGU III 937, 1 (250 p. C.) ὄνον . . ἀναπόριφον χ. πηροῦ Keny. II p. 196, 17 (142 p. C.).

3. Cum *abstractis* nominibus iunctum χωρίς saepe adverbii fere vices tenet:

χωρὶς λόγου Oxyrh. II 237 VII 26 (c. 130 p. C.) χωρὶς πάσης ὑπερθέσεως (cf. ἄνευ) Oxyrh. II 267, 18 (37 p. C.) Amh. II 151, 17 (c. 640 p. C.) passim. διπλῆν τὴν τειμὴν χ. παραγγελίας . . δίδοσθαι BGU III 887, 6 (151 p. C.).

1) Sensus principalis erat „separatus ab aliquo“ ut ap. Polyb. invenitur χωρὶς ἀλλήλων, ap. Synes. τὸν χ. αὐτοῦ βίον (Fritz p. 147). Semel in N. T. adverbialiter usurpatur. Joh. 20, 7.

b) sensu „*praeter*“ ita usurpatur χωρίς ut

1. *res excludatur* (χ. = πλήν)[1].

σπεῖραι . . οἷς (scil. γένεσιν) ἐὰν αἱρῆται χ. ἰσάτεως Oxyrh. I 101, 12 (142 p. C.) — 280, 13 — 729, 31 passim. ἐπιστρατηγίας ζ′ νομῶν καὶ Ἀρσινοΐτου χωρὶς Ἡρακλεοπολίτου BGU II 484 (202 p. C.) ἐν [τῇ Λιβύηι πά]σηι χ. τῆς [ἀφωρισμένης] Rev. L. 61, 1 (II. s. a. C.) τῶν δημοσίων πάντων πρὸς σὲ . . χορὶς φολέτων [i. e. φορέτρων] BGU IV 1018 (III s. p. C.) συνέστησά σοι δοῦλον πρὸς μάθησιν . . ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς . . μισθοῦ τοῦ συμπεφωνημένου . . χ. ἑορτικῶν Oxyrh. IV 724, 6 (155 p. C.).

2. *res includatur* (salvis ceteris rebus), quo sensu πλήν usurpari non videtur.

ἄλλο δὲ οὐδὲν τελέσω χ. τῶν προκειμένων BGU II 393, 13 (168 p. C.) χ. ἄλλων ὧν ἔχωι Keny. II p. 187, 26 (94 p. C.) ἀποδώσω χ. ἄλλων ὧν ὀφείλω BGU II 664 (I. s. p. C.) II 636 (21 p. C.) III. 857 passim. χ. ὧν καὶ ἐπιτελέσω τὰ γεωργικὰ ἔργα Keny. II p. 189, 12 (149 p. C.) ἀπογράφομαι κατὰ τὰ προστεταγμένα χ. ὧν καὶ προαπεγραψάμην καὶ νῦν τὸ κτλ. Oxyrh. II 249 (80 p. C.) = 250 passim.

Saepius c. inf. iungitur χωρίς: μηδὲ ἐπελεύσεσθαι τρόπῳ μηδενὶ . . χωρὶς τοῦ μένειν κύρια καὶ τὰ προγεγραμμένα BGU III 859, 17 (II. s. p. C.) = 901 passim. ἢ χωρὶς τ. μ. κ. invenitur BGU II 542 e. (165 p. C.).

§ 35.

δίχα

a) sensu „*sine*“ raro iungitur cum genetivo rei: ἀπόδοσίν σοι ποιήσομαι δείχα τόκων Amh. II 148 (487 p. C.) aut personae: πέμψον μοι τὸν ἀληθινὸν Ἀσκληπιὸν δίχα τινὸς ἀντιθέου πλανοδαίμονος nov. pap. mag. 781; saepius cum abstractis nominibus: δίχα πάσης ἐξουσίας ἐπελθών BGU III 908, 22 (c. 130 p. C.) δ. ἐπιστάλματος Oxyrh. II 237, VIII. 37 (186 p. C.) δ. γνώμης καὶ ἐπιτροπῆς ib. I 128, 4 (VI.—VII. s. p. C.) δ.

1) Cf. Krebs. praep. adv. Polyb. p. 13.

ὑπερθέσεως τινός ib. I 134, 27 (569 p. C.) δ. δόλου καὶ βίας καὶ ἀπάτης καὶ ἀνάγκης καὶ πάσης περιγραφῆς νόμων BGU I 317 (581 p. C.) — 319.

Pleraque exempla byzant. aetatis, pauca romanae sunt, a. Ch. n. nulla exstant; neograece autem δίχως pervicit[1].

b) Quasi praegnanter et breviloquentia quadam δίχα dicitur sensu „*praeter, nisi*".

ἀποπληρῶσαι τὰ ἀνήκοντα δ. ἀρρωστίας καὶ πόνου τινός Oxyrh. I 140, 17 (550 p. C.) i. e. extra quam si morbus aut molestia quaedam prohibet. καταγαγεῖν δ. θεοῦ βίας καὶ τῶν κατὰ ποταμὸν κινδύνων ib. I 144, 11 (535 p. C.) His exemplis adiungi potest: καὶ ἐν ὕπνου καὶ δίχα ὕπνου nov. pap. mag. R. 1, 40 (IV. s. p. C.) i. e. extra somnum.

§ 36.

Praepositioni ἐκτός

a) ab initio *loci* notio inest: ἐὰν τολμήσωσι καὶ καταβῶσι ἐκτὸς τοῦ ἀσύλου Paris. P. 42, 10 (156 a. C.) ἐ. τοῦ ἱεροῦ Lugd. B II 12 (164 a. C.) ἐ. τῆς πύλης . . εἰς τὸν πρὸ τῆς πύλης ὁδόν Petr. II [147] 19 (Ptol. t.) Hoc sensu locali Ptolemaicis temporibus usurpatur. Quodsi in charta anni 560 p. C. Oxyrh. I 125, 14 legitur: εἴτε ἐν δικαστηρίῳ εἴτε καὶ ἐκτὸς δικαστηρίων non mera est significatio localis, quae elucet.

Sensus „*separatus ab aliquo*" occurrit Amh. II 143, 16 (IV. s. p. C.) μὴ θελήσῃς οὖν, κύριε, μῖνε ἐκτὸς ἡμῶν αὔριον. Pap. mag. 356 (IV. s. p. C.) μὴ ὕπνου τυχεῖν ἡ δεῖνα ἐκτὸς ἐμοῦ.

Notio „*extra*" sentitur in formula γῆ ἐκτὸς μισθώσεως, ager qui extra conductionem est, i. e. qui locari non potest. ἀπὸ τοῦ ἐ. μ. ὑπολόγου Tebt. 72, 63. 60, 7 et passim Ptol. temp. (De re v. Tebt. P. App. I.)

Vel ad sensum „*liberum a*" vergunt talia: ὄντας ἐ. ἱερᾶς νόσου καὶ ἐπαφῆς Keny II p. 317, 15 (c. 350 p. C.) μήτε ῥέμβον μήτε δραπετικὸν ἱερᾶς τε νόσου ἐκτός BGU III 887, 16 (151

---

1) Cf. Thumb, Handbuch p. 122. — Deest δίχα in N. T. Invenitur semel apud Polyb. (Krebs, l. c. p. 14) — saepius in Synesii epistulis (cf. Fritz), ut alios omittam.

p. C.) (cf. de πλήν alio quodam modo in iisdem formulis usurpato § 33).

b) Eadem via etiam sensus „*sine*" posterioribus temporibus praepositioni ἐκτός se inferebat: ἔλαβε ἀρτάβας ἓξ ἐκτὸς σπερμάτων BGU III 822, 8 (III. s. p. C.) σίτου ῥυπαροῦ ἐ. διαπίσματος καγκέλλῳ Oxyrh. I 133, 14 (550 p. C.) χρυσοῦ ἰδιωτικῷ ζυγῷ ἐκτὸς ῥοπῆς νομισμάτια ὀγδοήκοντα παρὰ κεράτια υμʹ, ῥοπῆς κεράτια μʹ, γίνεται χρυσοῦ ἰδιωτικῷ σὺν ῥοπῇ νομισμάτια πʹ παρὰ κεράτια υπʹ μόνα (ἐκτὸς ῥοπῆς oppositum est σὺν ῥ.) Oxyrh. I 143, 3 (535 p. C.).

c) Restat ἐκτός sensu „*praeter*" usurpatum: τοῦ δεῖνος προσαγειοχότος ἐ. τῶν ὑποκειμένων ἄλλας (ἀρτάβας) Tebt. 19, 7 (114 a. C.) ἐπίτιμον πυρῶν ἀρτάβας δέκα ἐ. τῶν ἐκφορίων ib. 105, 45 (103 a. C.) μηδὲ πράσσειν τι ἐ. τῶν καθηκόντων ib. 5, 31 (118 a. C.) τοῦτο δ᾿ἐστὶν τὸ δάνειον ἐ. ἑτέρων ὧν ὀφείλει ὁ αὐτὸς Ἀμμώνιος . . καθ᾿ ἑτέραν συνχώρησιν BGU IV 1054, 15 (13 a. C.).

§ 37.

E pristina loci notione[1]) praepositionis ἔξω fluxit: ἔξα^sic μαρτύρων sine testibus Hawara P. p. 31. 303, 20. Saepius sensu „*praeter*"[2]) adhibetur: μηδένα ἔξω τῶν προγεγραμμένων Oxyrh. II 255 (48 p. C.) III 480, 14. πάντων ἔξω τῶν δημο[σίων] BGU III 918 (112 p. C.).

Locum tantum ἔξωθεν significat: ἔξωθεν τοῦ οἴκου Keny. II p. 330 (n. 391) (VI. s. p. C.).

Ἀπό pro καθαρὸς ἀπό (i. e. liber ab aliqua re) usurpatum accuratiorem disputationem videtur desiderare (v. § 39).

---

1) Cf. Mt. 21, 39 ἐξέβαλον ἐ. τοῦ ἀμπελῶνος Luc. 4, 29. ἐξέβαλον αὐτὸν ἐ. τῆς πόλεως. Valde frequentatur ἔξω apud Plotinum (v. Seidel, l. c.).

2) Cf. CIGr. 4957, 18 (Magnae Oasis inscr.) μηδ᾿ ὅλως κατακλείεσθαί τινας . . εἰς τὸ πρακτόρειον ἐ. τῶν ὀφειλόντων εἰς τὸν κυριακὸν λόγον.

V.

De peculiaribus quibusdam praepositionis ἀπό significationibus quae exstant in conductionum instrumentis.

§ 38.

Saepe in chartis, imprimis in conductionum instrumentis constructio καθαρὸς ἀπό invenitur, ut significet „liber ab aliqua re" aut „sine", cuius usus exempla ante Chr. n. exstant rarissima[1]). (αἴθρια) καθαρὰ ἀπὸ κοπρίων Oxyrh. III 502, 32 (164 p. C.) χειρόγραφον . . καθαρὸν ἀπὸ ἐπιγραφῆς καὶ ἀλίφαδος Keny. II p. 207, 13 (145 p. C.) BGU II 666 (177 p. C.) i. e. chirographum sine litura aut correctura, qua in formula saepius χωρίς dicitur (cf. § 34 a 2.) ἀρούρας καθαρὰς ἀπὸ θρύου καλάμου ἀγρώστεως δείσης πάσης Amh. II 91 (159 p. C.) Fay. 345 passim. γῆν καθαρὰν [ἀπὸ κ]αλάμης καὶ πάσης δίσης BGU III 920 (181 p. C.) Oxyrh. IV 729, 22 (137 p. C.) al. ἵνα ἂν τὰ θύματα θύῃς καθαρὸς ἀπὸ πάντων Dieterich Abrax. 179, 6. καθαρὸς ἀ. πάσης ἀκαθαρσίας ib. 203, 25[2]).

Etiam ἀπό solum idem significat[3]): παραδόσθαι θησαυρὸν ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας σὺν ταῖς ἐφεστώσαις θύραις καὶ κλεισί

---

1) Primum invenitur exemplum in iurisiurandi formula apud Demosth. 59, 78. ἁγιστεύω καὶ εἰμὶ καθαρὰ καὶ ἁγνὴ ἀπό τε τῶν ἄλλων τῶν οὐ καθαρευόντων καὶ ἀπ' ἀνδρὸς συνουσίας. Cf. Deissmann, nov. stud. bibl. p. 24 et p. 48.

2) Cf. inscr. Pergam. (ed. Fraenkel) 255, 7. ἀπὸ δὲ τάφου καὶ ἐκφορ[ᾶς] . . καθαροὶ ἔστωσαν. Act. ap. 20, 26. διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῆι σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων.

3) Observandum est praeterea ἀπό in nominibus compositis saepe loco ἀ-privativi fungi (e. g. ἀπότιμος pro ἄτιμος) cf. Hermanni adnot. 376 ad Vigerum 583. In chartis nova exempla non inveni, sed neograece dicitur ἀπόμουσος, ἀπόμαχος (Mullach, l. c. p. 378).

Keny. II p. 187 (n. 216) (94 p. C.) παραδώσω ἀπὸ πά[σης δείσης . . θ]ρύου καλάμου ἀγρώστεως CPR I 47 παραδώσω σοι τὰς ἀρούρας ἀπὸ νειλοκαλάμης ὡς παρέλαβα BGU II 633 (221 p. C.) κλῆρον ἀπὸ θρύων καλάμου ib. 39 (186 p. C.).

Saepius abstracti nominis genetivus e καθαρὸς ἀπό locutione pendet: (μέρος οἰκίας) καθαρὸν ἀπό τε ὀφιλῆς καὶ ὑποθήκης BGU I 184 (72 p. C.) 112 (60 p. C.) ἀρούρας . . καθαρὰς ἀπὸ ὀφιλῆς μεσειτίας παντὸς διενγυήματος Keny. II p. 152, n. 300 (129 p. C.) καθαρὰς ἀπὸ μὲν δημοσίων τελεσμάτων π(άντων) BGU I 94 (289 p. C.) Oxyrh. III 504, 24 passim. ἀρούρας κ. α. τε οὐσιακῆς καὶ βασιλικῆς γῆς (i. e. iugera libera aut tuta ab iis vectigalibus, quae agris regalibus imponuntur) CPR I 6 (238 p. C.) καθαρὰν ἀπὸ πάσης γεωργίας βασιλικῆς καὶ οὐσιακῆς γῆς καὶ παντὸς εἴδους Oxyrh. III 506, 36 (143 p. C.) — 483. — BGU I 197 (17 p. C.) passim. καὶ παρέξω τὴν καταγραφὴν καθαρὰν ἀπὸ πάσης ἀντιποιήσεως Keny. II p. 317, 25 (c. 350 p. C.) δάνειον τοῦτο τῶν πυρῶν ἀποδότωσαν . . καθαρὸν ἀπὸ παντὸς καὶ ἀκίνδυνον Grenf. I 10 (174 a. C.) καθαρὰ ἀπὸ πάντων κινδύνων [1]) Wilck. Act. XI (116 a. C.) καὶ βεβαιώσειν τὴν Σεγᾶθιν καὶ τοὺς παρ' αὐτῆς τὸ πεπραμένον ὡς πρόκιται δουλικὸν ἔγγονον [Σωτ]ᾶν πάσῃ βεβαιώσι καὶ παρέξεσθαι ἀνέπαφον καὶ ἀνενεχύραστον καὶ ἀνεπιδάνειστον καὶ καθαρὸν ἀπὸ παντὸς ὀφιλήματος δημοσίου BGU I 193, 16 (136 p. C.) δοῦλον καθαρὸν [ἀπό τε ἄλλων πράσεων ἢ ἑτ]έρων οἰκονομιῶν BGU III 937 (250 p. C.) — Cf. ἐλεύθερος ἀπό in charta Argentorat. (Archiv III p. 415 s.) δούλην . . . ἐλευθέραν οὖσαν ἀπὸ παντὸς κεφαλαίου καὶ συναλλάγματος καὶ οἱουδήποτε σίνους παλαιοῦ(ς) καὶ ἐπαφῦς καὶ ῥαπίσματος καὶ οἱουδήποτε κρυπτοῦ πάθους.

Talibus exemplis conlatis usus praepositionis ἀπό apud verbum βεβαιοῦν et sim. facile explanari potest: βεβαιώσιν τὴν Διδύμην πάσηι βεβαιώσι καὶ ἀπὸ δημοσίων ταύτης [i. e. τῆς καμήλου] BGU I 153, 23 (152 p. C.) ubi β. καὶ παρέξεσθαι

---

1) Cf. Dio Cassius 37, 24. ἄλλως τε γὰρ παγχάλεπόν σφισιν ἦν καθαρὰν ἀπὸ πάντων αὐτῶν (i. e. κινδύνων) ἡμέραν ἀκριβῶς τηρῆσαι. — Cf. ἀκίνδυνον ἀπὸ παντὸς κινδύνου BGU I 314 (630 p. C.) ἀκίνδυνος παντὸς κινδύνου Grenf. I 10 (174 a. C.). Tebt. 105, 18 (103 a. C.) al., quibus locis ἀ-privativum quasi vocabuli καθαρός vicibus fungi dixeris.

καθαρὰν ἀπὸ δημοσίων intellegendum est. — βεβαιώσω δέ . . ἀπὸ δημοσίων πάντων καὶ παντὸς εἴδους I 227 (159 p. C.) πάσηι βεβαιώσηι ἀπό τε δημοσίων καὶ εἰδιωτικῶν πάντων, ἀπὸ μὲν λαογραφικῶν πασῶν κτλ. I 350 (II. s. p. C.).

Verbi βεβαιοῦν vi efficitur, ut notio „liber ab aliqua re" magis sensum „tutus ab" accipiat, praesertim ubi genetivus *personae* e praepositione ἀπό pendet: βεβαιώσω ἀπὸ παντὸς τοῦ ἐπιλημψομένου Genf. 35, 10 (161 p. C.) BGU II 527 (197 p. C.) passim.

Hoc modo factum est, ut etiam locutioni καθαρὸς ἀπό idem defendendi sensus inferretur: παρέξεται αὐτῇ ταῦτα κ(αθαρὰ ἀπό τε) ἄλλων παραχωρήσεων ἢ ἑτέρων οἰκονομιῶν καὶ ἀπὸ παντὸς ἐπελευσομένου ἢ ἐμποιησομένου CPR I 2 (II—III s. p. C.) καὶ παρέξεται αὐτῷ ταύτας καθαρὰς ἀπό τε οὐσιακῆς . . γῆς . . . . καὶ ἀπὸ παντὸς ἐπελευσομένου ib. I 6 (238 p. C.) cf. BGU I 243, 13 (186 p. C.) καὶ ἔστι [i. e. μέρος οἰκίας] καθαρὸν μηδενὶ κρατούμενον Keny. I p. 96 n. 363 (III. s. p. C.) ὁπόταν μέλλῃς κοιμᾶσθαι, καθαρὸς ἀπὸ παντὸς τόδε ποίει.

§ 39.

Plane diversum est ἀπό vi *temporali* usurpatum. Saepius in instrumentis locutio ἀπὸ καρπῶν occurrit, cuius significatio magis elucet participio ἀριθμούμενον vel λογιζόμενον addito, sicut imprimis Byzantinorum temporibus invenitur. λογιζόμενον ἀπὸ καρπῶν τῆς μελλούσης ἰνδικτίονος Grenf. I 56,7 (536 p. C.) BGU I 307—308 (Byz. t.) passim. ἀρούρας . . ἐπὶ τετραετῆ χρόνον ἀριθμούμενον ἀ. κ. τῆς σὺν θεῷ εἰσιούσης ἕκτης ἰνδ. BGU I 330 (586 p. C.) μεμισθῶσθαι παρ' ὑμῶν ἐπὶ δεκαετῆ χρόνον λογιζόμενον ἀ. κ. τῆς σὺν θεῷ εἰσιούσης τετάρτης ἰνδ. Graz. P. (Archiv II p. 183).

Eiusdem autem generis sunt, quibus participium deest: τόπον μικρὸν ἀρουρῶν . . ἀπὸ καρπῶν τῆς εὐτυχοῦς εἰσιούσης ἰν(δικτίονος) CPR 34, 5 cf. φόρον ἀποδώσομεν μηνὶ Ἁδριανῷ . . ἀπὸ συνκομιδῆς καρπῶν BGU II 603 (168 p. C.) ἀπόδωσιν ποιήσομαι ἐν . . Παῦνι ἀπὸ κ. τῆς ἰνδ. BGU III 726 (Byz. t.) ἀνυπερθέτως ἀπόδωσιν ποιησόμεθα ἀ. τῶν κ. τῆς ἰνδ. BGU III 740 (Byz. t.). Verbis ἀ. κ. his locis non partitivam rationem

significari ea quae proxima sequuntur ἐξ ὑπαρχόντων μου πάντων docent. Huc etiam referendus videtur locus CPR 45 (214 p. C.) βούλομαι μισθώσασθαι . . ἀρούρας ἓξ εἰς ἐνιαυτὸν ἕνα, τοὺς μὲν φοίνικας ἀπὸ τῶν ἐπικειμένων (scil. καρπῶν), quod dilucidius fit collatis eiusdem instrumenti verbis (l. 24) καὶ μετὰ τὸν χρόνον παραδώσω . . τοὺς μὲν φοίνικας κατωχευμένους ὑποκάρπους ὥσπερ παρέλαβον. — καρποί igitur plane temporis notionem accepit, itaque non solum ἀπὸ καρπῶν dicitur, sed etiam ἕως καρπῶν cf. Keny. II p. 333 n. 392 εἰωθότα χρόνον ἕως καρπῶν δεκάτης ἰνδ. (VI-VII. s.) et καρπῶν genetivus solus pro eo quod est θέρους cf. Keny. II p. 332 n. 390 σοῦ τὰ κοῦφα παρέχοντος ἐν τῷ χωρίῳ καρπῶν τῆς εἰσιούσης τετάρτης ἰνδ(ικτίωνος) (VI-VII s.).

Eodem modo locutiones ἀπὸ ἀναπαύματος et ἀπὸ καλάμης interpretandas puto, in quas tamen accuratius inquirendum videtur.

§ 40.

Nomen ἀνάπαυμα proprie dictum est „quies", ad agriculturam translatum agri quietem aut cessationem, deinde solum incultum aut novale ipsum significat. (Keny. I p. 176 n. 225 χερσοκοπ(οῦντος) ἐν τῶι ἀναπαύματι i. e. in novali.) Tum autem omnia, quae in agro, dum cultu vacat, aut sua sponte enascuntur, aut Nilo super ripas effuso illic deponuntur, vocabulum comprehendit (velut limus δεῖσα, iuncus νειλοκαλάμη BGU II 633). Quin etiam pabulum ab agricolis in novali satum ἀνάπαυμα est. σπείρων τὰς ἀρούρας οἷς ἐὰν αἱρῶμαι γένεσι, τὸ μὲν ἥμισου μέρος πυρῷ, τὸ δὲ λοιπὸν ἥμισου γένεσι ἀναπαύματος. Amh. II 91, 17 (159 p. C.) ἀρούρας δύο ἀπὸ νότου ἀναπαύμεσι (leg. ἀναπαύματος[1]) γένεσι Keny. I p. 190, 1 (149 p. C.) καὶ ἀναπαύσει Πτολεμαῖος κατ' ἔτος . . τοῦ κλήρου τὸ ἥμισυ γένεσιν· οἷς ἐὰν αἱρῆται πλὴν ἐλαϊκῶν φορτίων. Tebt. 105, 23 (103 a. C.) (editor vertit ἀναπαύσει sow with light crops.) Huc pertinere videtur etiam locus BGU II 644, 32 (69 p. C.).

Itaque locutione ἀπὸ ἀναπαύματος tempus secundum agri statum significari potest:

1) Wilckenius (Archiv I p. 158 sq.) putavit ἀναπαύμεσι mendum esse pro adiectivo velut ἀναπαυματικοῖς.

τὰ ἀπὸ ἀναπαύματος . . καὶ τὰ ἀπὸ καλάμης Amh. II 89 (121 p. C.). καὶ μετὰ τὸν χρόνον παραδώσω τὸ τρίτον μέρος ἀπὸ ἀναπαύσεως καὶ τὸ λοιπὸν δίμοιρον μέρος ἀπὸ καλάμης πυροῦ BGU II 661, 20 (141 p. C.) Eodem modo CPR I 43 supplendum censeo . . . ἡμίσιαν ἀπὸ ἀναπαύσεως ⟨τὴν δὲ ἡμίσιαν (?) ἀπὸ⟩ καλαμίας. His exemplis ἀπὸ ἀναπαύματος sive ἀναπαύσεως et ἀπὸ καλάμης inter se opposita esse apparet. Quid autem καλάμη sit, multis scriptorum testimoniis illustratur, velut Xen. Anab. 5, 4, 27 σὺν τῆι καλάμηι ἀπόκειται ὁ σῖτος. Dionys. Hal. 5, 13 σῖτον τόν τ' ἐπὶ ταῖς καλάμαις καὶ τὸν ἤδη κατειργασμένον. Aperte non quaevis „arundo“ sed frumentarius „culmus“ sive „stipula“ interpretandum simulque considerandum est veteres non eodem modo quo nos frumentum demetere, sed culmos relinquere solitos fuisse.

Sicut igitur ἀπὸ ἀναπαύματος „ex cessatione“, ita ἀπὸ καλάμης „ex culmis aut stipulis“ dicit, quod aliis locis vocabulo ἐπικάλαμος dilucidius significatur: τὰς ἀπὸ ἐπικαλάμου (i. e. γῆς) ἀρούρας Oxyrh. III 499, 10 (121 p. C.) ἐγ δὲ τῆς ἐπικαλάμου (γῆς) Tebt. 72, 392 (113 a. C.) qui agri status post messem, i. e. ἀπὸ συνκομιδῆς efficitur.

§ 41.

His praemissis facilius iam intellegentur verba conductionis cuiusdam Corporis Papyr. Raineri (I. 38) anno 263 p. C. n. scriptae, in qua sub finem, quo statu ager locatori restituendus sit, ita describitur: (l. 20.) παραδώσω τὰς ἀρούρας ἀπὸ καλάμης ἀπὸ θρύου καλάμου ἀγρώστεως καὶ δείσης πάσης. Quae locutio ut est ambigua varie explicatur, aut secundum Wessely editorem (ad l. c.) „agros tradam liberos ab iunco et calamo“ e. q. s. aut secundum Wilckeni sententiam (Archiv I 158 ss.) „agros tradam una cum iunco“ etc. At alia huiusmodi instrumenta postea reperta, in quibus vocabulum καθαρός adponitur (cf. p. 52), docent, verba ἀπὸ θρύου καλάμου κτλ. eodem modo intellegenda esse atque καθαρὸς ἀπό. Restat autem illud ἀπὸ καλάμης ab editore quidem non separatim translatum. Etsi vero interdum καλάμη cum vocabulo κάλαμος confunditur, velut BGU III 920 (181 p. C.) γῆν καθαρὰν ἀπὸ

καλάμης καὶ πάσης δίσης, id in hunc locum non cadit. Difficile enim intellegeretur, cur praepositio ἀπό iterata esset, cum alias semel exstet, deinde vocabulis ἀ. καλάμης et ἀ. θρύου καλάμου plane idem diceretur. Quo efficitur, ut ἀ. καλάμης aliud significet neque ex adiectivo καθαρός supplendo pendeat. Interpretandum ergo est ἀπὸ καλάμης i. e. post messem et (καθαρὰς) ἀπὸ θρύου καλάμου κτλ. i. e. sine iuncis, calamis etc. Confirmatur talis interpretatio alia quadam charta, in qua easdem condiciones plane expressas reperimus: καὶ μετὰ τὸν χρόνον παραδώσω τὰς ἀρούρας ἀπὸ συνκομιδῆς (i. e. ἀπὸ καλάμης) τῶν σπαρησομένων ὡς πρόκ(ειται) καθαρὰς ἀπὸ θρύου καλάμου ἀγρώστεως πάσης ἐὰν φ(αίνηται) μισθῶσαι Amh. II 91 (159 p. C.).

Vita.

Natus sum Gualtherus Ferdinandus Arnulfus Kuhring in oppido Grevenbroich die XVI mensis Septembris anni MDCCCLXXX patre Guilelmo matre Adolfina e gente Heese, quibus superstitibus gaudeo. Fidem profiteor evangelicam. Gymnasii Duesseldorpiensis per novem annos discipulus fui. Vere anni MCM maturitatis testimonium adeptus Marpurgum Chattorum me contuli philologiae operam daturus. Post ter sex menses Berolinum migravi et inde autumno anni MCMII hanc sedem Musarum adii.

Docuerunt me viri clarissimi: Birt, Cohen, Kampffmeyer, Kühnemann, Niese, Oldenburg, Maass, Schroeder, Thiele, Wrede Marpurgenses; Breysing, Diels, Frey, Friedländer, Heinze, Helm, Herrmann, Kekule de Stradonitz, Klebs, M. Meyer, E. Schmidt, Stumpf, de Wilamowitz-Moellendorff, Winnefeld Berolinenses; Brinkmann, Buecheler, Drescher, Elter, Erdmann, Franck, Jaeger, Karo, Litzmann, Loeschcke, Radermacher, Schultz, Solmsen, Usener, Wilmanns Bonnenses. Proseminario philologico interfui et Marpurgi et Berolini per bis sex menses, Bonnae per sex menses. Marpurgi Schroederi, Bonnae Wilmannsi summa benevolentia factum est, ut seminarii germanici sodalis ordinarius essem per senos menses. Praeterea exercitationibus benigne me admiserunt philologicis Elter et Solmsen, germanicis Herrmann. Quibus omnibus quantum debeam nunquam obliviscar, imprimis autem Brinkmanno gratias ago quam plurimas, cuius consilio in componenda hac dissertatione semper uti mihi licuit.